

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:
Pe un an 2 fl.
Pe o jumătate de an 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Măcelarilor nr. 21).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

LA ADUNARE!..

Știm toți Români că ministrul de interne prin o poruncă dată în Iunie a anului de față, în chip volnic a oprit lucrarea mai departe a partidului nostru național român, cerând ca, dacă vrea să mai lucreze pe față, să se întocmească în o reuniune (tovărășie) cu statute, pe care să 'i-le trimită lui spre întărire, deși același lucru nu-'l cere dela zecile de partide politice maghiare și ne-maghiare din țeară. Asupra acestei opreliști, poporul român are să-și spună cuvântul său.

Pentru a 'i-se da privilegiu la aceasta, după-ce comitetul ales în conferința din 1892 azi e închis, și după-ce acel comitet înainte de intrarea sa în temniță 'și-a numit pe urmașii sei, alți 25 bărbați fruntași români, cari se ducă mai departe lucrarea de el începută, — bărbații fruntași români, în o sfătuire a lor, au hotărât conchiemarea unei

adunări a tuturor alegătorilor români,

la o sfătuire mare ce se va ține în Sibiu, Mercuri în 16/28 Noemvrie, și în care să se iee în desbatere porunca ministrului de interne, hotărându-se că ce e de făcut în fața ei.

Va înțelege fiecare, că e vorba aci de un lucru mare, de o mare hotărîre națională ce atinge cinstea și cauza întreg poporului român din Ungaria și Transilvania.

Facem drept aceea un călduros apel cătră toți Români de aproape și de departe, ca fără întârziere să se adune, și să aleagă pe câte unul ori mai mulți bărbați de încredere ai lor, însărcinându-'i să alerge pe numita zi la Sibiu spre a fi față la marele și însemnatul sfat național!...

Cu cât mai mulți, cu atât mai bine, și cu atât mai greu va cădea în cumpănă cuvântul nostru!

La adunare! — să răsună dară prin toate ținuturile locuite de Români, — **la adunare** pe ziua numită la Sibiu!

Dărnicie.

(*) În jumătatea de dincolo a Împărăției noastre, în Austria, trăesc, ca și în Ungaria, mai multe popoare: Nemți, Cehi, Poloni, Ruteni, etc. Nemții sînt cărmuitorii țerii, ca la noi Ungurii.

Nemții în Austria, încearcă și ei intrucât se poate să nemțească pe celelalte popoare, spre care scop au o mare reuniune numită „Schulverein“ (cetește: „șulferein“, adică tovarășie pentru școale) care întemeiază școale nemțești printre locuitorii ne-germani ai țerii.

Cehii, care sînt poporul cel mai numeros după Nemți, cum sîntem noi aici după Unguri, vîzînd scopul acestor școale, au întemeiat, la 1880, și ei o reuniune numită „Matîța Școlscă“, pe care au pus-o față în față cu „Schulverein“-ul nemțesc, ca să lucreze întru baterea înfrînturilor lui! „Schulverein“-ul ca să poată lucra, adună bani între Nemții din Austria și capătă și ajutor din Țeara-Nemțească (Germania), ear' „Matîța“ cehă numai dela poporul ceh din Austria. Din felul în care aceste popoare dau ajutor reuniunilor numite, putem vedea

care în ce măsură își iubește nația și cauza, și care în ce măsură e gata de jertfă! Și punîndu-le în asemănare, vom vedea că poporul ceh, este el mai gata de jertfă pentru cauza și limba sa, decât cel german. Cehii, vre-o 6 milioane (de două-ori cât noi aici) au adunat pentru *Matîța*, această *Ligă* a lor, în 14 ani, de când s'a întemeiat: *două milioane și jumătate florini*, care mai toți s'au și cheltuit numai decât pentru susținerea de școale între Cehi, în locurile cele mai primejdite de desnaționalizare a lor. În anul școlar de față „*Matîța*“ susține pe banii ei un gimnasiu superior cu 10 clase, cheltuind pentru el *20.000 florini* pe an. Susține mai departe 40 școale normale cu 100 clase; în sfîrșit 39 școale pentru copiii mici. Numărul total al școlărilor în aceste școale ale „*Matîței*“ este de 9000; ear' cheltuelile de întreținere pe an se urcă la suma de *200.000 fl.*

Cheltueli mari și grele acestea, dar' suportate bucuros de poporul ceh, întru apărarea naționalității și limbii sale.

Ear' acum să facem o asemănare. „*Schulverein*“-ul nemțesc adună bani dela poporul german din Austria, care e de

nouă milioane, și capătă și ajutor mare din Germania și a avut în anul 1893 un venit întreg de *234.000 florini*. „*Matîța*“ adună numai dela poporul seu ceh de *șese milioane*, și a avut în același an un venit de *222.000 fl.*, așadară aproape cât „*Schulverein*“-ul!

Ce vedem de aci? Că mare, foarte mare e dărnicia poporului ceh! De ce? Fiindcă se simte atacat și primejduit, primejdia trezind în el însuflețire a se apăra și a jertfi ori-cât de mult pentru apărarea sa! Ear' un popor care așa știe jertfi pentru cauza sa, cum Cehii jertfesc: mare viitor are, și strălucit! Asta e neîndoelnic. De o nemțire a lui nici vorbă nu poate fi, și nu mult va trece, căci e deja pe cale, și el își va dobîndi cea mai largă neahtare a sa!

Noi Români stăm încă departe înăpoia Cehilor în privința asta! Ear' de am jertfi și noi pentru ale noastre treburi cu aceeași însuflețire ca ei, nici la noi n'ar fi mai mult nici o primejdie de ungerisare! Îndeosebi pentru școale și înflorirea lor ar trebui să jertfim și noi mult mai mult!...

Recurs respins.

Precum știm dl George Moldovan, redactorul nostru răspunzător, când la al patrulea proces de presă al nostru pentru articolul din numărul 5 al »Foi Poporului« din estan, a fost osândit la două luni temniță ordinară, — a înaintat recurs la Curia din Pesta contra osândirii.

La 3/15 Noemvrie Curia a luat în desbatere recursul, și, cum face cu toate recursurile de acest fel, — l-a respins și pe acesta, rămânând ca în curând dl Moldovan să-și înceapă osanda.

Prigoniți în temniță.

În capetele făcătorilor de dreptate dela noi, trebuie să fie noapte mare, noapte neagră.

Știm că s'a pornit o turbată goană contra advocaților români care au fost osândiți pentru Memorand, ca să nu mai poată fi advocați pe vremea cât stau în închisoare. Camerele advocațiale din Alba-Iulia și Mureș-Oșorhei au și despoiat de acest drept pe câțiva întemnițați de ai noștri, a căror despoicare s'a cerut. Sa recurat la Curia din Pesta, și Curia drept învățatură le-a nimicit hotărârea lăsând întemnițaților advocați dreptul de a fi și în vremea prinsorii, advocați. Știm apoi că camera din Sibiu a respins cererea de-a desbrăca pe dl Dr. Rațiu de dreptul de avocat. Și se nădăjduia că în urma acestora vor prinde minte toate camerele de advocați.

Una însă tot n'a prins:

Camera advocațială din Cluj, în o ședință a ei din săptămâna trecută, a luat dlui Iuliu Coroianu dreptul de a mai figura ca avocat pe vremea închisorii pentru Memorand!..

Ei bine ce se mai zici de acești oameni? Care au dreptate? De bună seamă acești din urmă NU, dar' reutatea și ura față cu ce e românesc le întunecă mintea, încât în capetele lor, trebuie să fie, în ce privește facerea dreptății, o noapte mare, noapte neagră!..

Doauē mii.

(*) E jumătate de an de atunci.

Era în primăvară, în ajunul procesului Memorandului. Iubitul nostru comitet național ținea în Sibiu sfat în românești treburi. Atunci a răsărit gândul, că vremea ar fi, că bine ar fi și vrednic de mândria noastră și de poporul nostru ar fi, ca eroului nostru național Avram Iancu, să 'i-se ridice în comuna Cebea, unde-'i zac osemintele, o podoabă, un monument, la mormânt. Înainte însă de a păși cu acest gând în fața lumii, s'a cerut părerea, sfatul comitetului național. Și românescul comitet de bun a aflat gândul și de frumoasă pornire, și luându-o chiar sub ocrotirea sa, a lăsat să se facă către popor un apel prin »Foaia Poporului«, ca cea mai răspândită între țerani, rugându-'i și îndemnându-'i să vină cu obolul lor întru ajutorul intrupării frumosului plan.

Am scris apelul, și de atunci multe clipe de senină bucurie am avut, și în multe zile ni-a săltat inima de mândrie, văzând cum apelul nostru a fost ascultat de preabunul nostru popor. Cu multă dragoste și însuflețire a grăbit el a aduna, după putință și din toată sărăcia lui, sumulițe, ici mai mari, colea mai mici, și a le trimite pentru creșterea fondului plănit. E jumătate de an de atunci, și mai n'a fost zi în care să nu sosească la adresa dată, câte o listă cu banii adunați pentru Monumentul lui Iancu. Mai ales însă de când noi am alăturat și imprăștiat o listă tipărită spre scopul adunării! Nu e încă jumătate de an de când s'au pornit adunările, și am trecut cu suma adunată peste doauē mii de florini. Este aceasta o sumă mică față cu marele scop pentru care se adună, lipsă fiind de zeci de mii de florini, ca să poți face un lucru vrednic de a se mândri un popor întreg cu el, — dar' e mare această sumă prin bunătatea și

grăbirea cu care a fost dată de poporul nostru cel atât de sărac!... Și e mare prin faptul, că ea a fost adunată mai numai și numai dela *poporul de rînd, dela țerani, de prin sate!* Cărturărimea noastră, învățații de prin orașe, sorbită fiindu-le toată luarea aminte de alte treburi și mai mari și mai grabnice, a rămas înapoi cu dăruirea pentru acest fond. Și chiar aicea zace frumseța lucrului. Satele noastre, poporul de rînd, deși n'a văzut pe orașe și pe cărturărimea din ele mergînd nainte cu pilda, au mers dînsese înainte, au adunat ele de ele, și au dus singure isprava departe și frumos, încât au ajuns a fi acum ele, satele și purtarea lor, un fel de aducere aminte pentru orașe, ca să-și facă și acestea datorința! În Sibiu s'a și făcut acest lucru. Redacția »Tribunei« și »Foi Poporului« a adunat suma publicată de noi în numărul trecut. Și nădăjduim că în curând vom pute publica liste mai mari de prin toate orașele în care se află și Români. Însuflețiți foarte trebuie să ne arătăm pentru acest scop, și cât de mult pentru dînsul să jertfim. Ungurii, tot cam în jumătate de an, tot cam în vremea asta de când adunăm și noi pentru Iancu, au adunat pentru monumentul lui *Kossuth* al lor, nu *doauē mii, ci doauē milioane* de florini, *așadar' de o mie de ori mai mult ca noi!*

Mai însemnăm numai atât, că banii adunați sînt depuși spre păstrare și creștere la banca »Albina« din Sibiu, și că atunci când va fi suma de ajuns ca să se poată începe pregătirile, se va concheta o adunare, la care să vină Români din toate părțile, și se va alege un comitet stătător din mai mulți bărbați de încredere și pricepători, cărora se va pune la îndemână fondul cu însărcinarea să ridice monumentul. Monumentul va fi atât de frumos, după cât vom fi putut aduna pentru el!...

FOIȚA.

Dări de seamă.

I.

Nuvelele d-lui I. Russu Șirianu.

Sînt două săptămâni decînd »Institutul Tipografic« din Sibiu a sîrșit tipărirea unei prea frumoase cărți, cuprinzînd opt nuvele:

»Moara din Vale«, »Doauē Surori«, »Sița«, »Letiția«, »Valurile Vieții«, »La crucea de peatră«, »Nicu ciobănelul«, »Din tainele Bosforului« — nuvele de I. Russu Șirianu, prețul 1 fl. v. a.

Am cetit aceasta carte dela început până la sîrșit, și sînt vesel când o spun cetitorilor »Foi Poporului«, că tot timpul petrecut în cetirea ei, a fost pentru mine o clipă de senină plăcere, o minută de desfătare sufletului în mijlocul acestor zile de zburcium,

care atîta încordare cer sufletelor noastre, și cu atîta nori de griji și de temeri ni-le încungioară și acoper!...

O vorbă din bătrîni, de mult adevăr spunătoare, rămasă din vremea strămoșilor noștri Romani, zice: »*inter arma silent musae*«, ceea ce s'ar pute traduce pe românește, că »în zile furtunoase amuțesc cântările«. Și mult adevăr cuprinde această vorbă. La noi Români din Ardeal încă demultșor au amuțit cântările; nu se mai aud în jur de noi decît rîsunetele îmbărbătătoare ale luptacilor, și șgomotul unei lupte destul de încordate și de puteri istovitoare...

Ear' în mijlocul unor astfel de stări de lucruri, e oarecum mirare, e o minune, că se mai aude și un glas de cântăreț, că adevă unul dintre noi, și chiar unul din cele dintâie șire ale luptacilor noștri, mai are vreme de a da la lumină și o carte, pe care cetindu-o, pe o clipită două, pe o zi două, să-ți mai poți și îndulci sufletul obosit de încordarea lui încolo... Și cartea d-lui Russu este o astfel de care.

Nuvelele D-Sale, opt la număr, sînt tot atîtea icoane, unele mai mari altele mai mici, înfățișându-ne deosebite suflete și stări sufletești ale oamenilor, deosebite aplecări ale lor, înveselindu-ne ici bunătatea și cinstea unuia, întristându-ne dincoala reutatea, necredința, fățarnicia ori nenorocirea altuia...

În toate nuvelele însă, între altele în-tîlnim descrieri foarte reușite, din cea mai gingașă și iubită parte a vieții omenești, din sburdalnică junie, cu zilele și serile ei de dragoste, dulce și fericită uneori, dureroasă și desnădăjduită alte ori... Și dl Russu Șirianu e meșter întru descrierea sbuciumului inimilor june iubitoare, de cari noauă tuturor, tinerilor și bătrînilor, atît de mult ne place a ceti, tinerilor pentru-că ne vedem descrisă ici-colea însăși patima și dragostea noastră, bătrînilor pentru-că le trezesc atît de dulci și felurite aduceri aminte din a lor junie, aduceri aminte la cari cu atîta drag ne gândim cu toții!... Te înflorezi și te înduioșezi, te îngrozești și ear' te mîngăi: eată cum îți poartă și miscă sufletul nuvelele d-lui Russu!...

Crâncenă dar' frumoasă.

La adunarea comitatului Alba-inferioară ținută în Aiud, la 27 Octomvrie, Români au fost foarte puțini. Abia au fost domnii: *Gavrila Pop*, canonic, *Dr. Augustin Bunea*, secretar metropolitan, *Dr. Vasilie Hossu*, profesor, *Ioan Brutu Hodoș*, directorul „Patriei“, *Ioan Păcurar*, parochul gr.-cat. al Tiurului și *Nicolau Florescu*, proprietar din Ighiu. Și erau puse în vedere lucruri însemnate pentru desbatere. Eată anume ce:

Comitatul Făgărașului, în o adunare a sa de mai nainte, hotărîse să înainteze la dietă o cerere, ca să schimbe legea de alegere de deputați care e azi în Ardeal și e mult mai rea ca cea din Ungaria. Să o facă și pe asta din Ardeal deopotrivă aceleia. Și a trimis aceeași scrisoare a sa, tuturor adunărilor comitatelor din Ardeal cu rugarea, ca să o spriginească și ele către dietă.

Aci în *Aiud* desbaterea asupra acestei scrisori era pusă în locul întâiu.

Ungurii, cum lor nu li-ar plăcè să se schimbe spre mai bine această lege din Ardeal, pentru-că noi ne-am duce ear' la alegerile de deputați și am alege deputați *români*, — s'au pus aci în contra unei astfel de cereri, zicînd că să se treacă peste cererea Făgărașenilor mai departe, fără a o mai sprigină și din partea acestui comitat, ci luându-o numai spre știre. În contra acestei propuneri puținii Români veniți la adunare, deși fără vre-o nădejde de biruință, s'au ridicat cu bărbăție. *Dl Dr. Augustin Bunea* vorbind românește, a cerut cu tărie ca adunarea să spriginească și ea cererea Făgărașenilor la dietă. Și d-sa a fost spriginit, prin vorbiri ținute, de dnii *Gavrila Pop* și *Dr. Vasile Hossu*. Ungurii de față, neastempărați și veninoși de ură față cu limba românească, de multe ori au întrerupt pe vorbitorii români cerîndu-le să vorbească *ungurește!* Poi cum

să nu!? Români însé nici vorbă să-și închine steagul mândru al limbii lor!

S'a ridicat apoi un Ungur, baronul *Keményi Endre*, și a vorbit contra cererii Românilor și a Făgărașenilor. Ear' după el un anumit *Dr. Weber*.

Acesta a vorbit cu un destrăbălat șovinism și în duh foarte „patriotic“. Între altele a zis, că *Românii nu vrednesc schimbarea spre mai bine a legilor electorale, pentru-că ei sînt „rîi patrioți“, pentru-că arhierii valahi au votat contra proiectelor de legi bisericești în casa magnaților!*...

Tuturor bătărașilor ungurești li-a răspuns apoi în o strălucită vorbire românească *dl Dr. A. Bunea*, în care sdrobește și spulberă tot ce s'a zis contra spriginirii la dietă a cererii Făgărașenilor, și mai ales respinge cu înscărbire și vrednicie urita învinuire că Români ar fi rîi patrioți, dimpreună cu arhierii lor!

S'a urmat apoi la votare. Români fiind mai puțini au căzut cu cererea și dorința lor dreaptă, dar' au căzut cu bărbăție, după-ce au purtat, puțini cum au fost, o luptă *crâncenă dar' frumoasă!*..

Procesul Scărișorenilor.

În vara anului trecut, ne aducem încă aminte, cum pădurarii unguri au împușcat asupra Românilor din Scărișoara, noaptea în pădure, rîind pe mai mulți și omorînd chiar pe unii dintre ei. Știm și aceea că acești pădurari în loc să fie pedepsiți, au fost înaintați, drept răsplată a sîlbătécimii lor, ear' contra Scărișorenilor s'a pornit o mare cercetare, și mai pe urmă pîră, trași fiind 40 de țerani români în ea, acușați fiind cu rîsvrătire contra pădurarilor, ca imputerniciți din partea statului cu paza pădurii.

În 6 Noemvrie s'a început pertractarea procesului lor la *Alba-Iulia*. Acușatii au fost aperați de *dl avocat Dr.*

Amos Frâncu, din Sibiu. Și n'a fost destulă tîrrea lor în nenumărate rînduri pe la judele cercetător, și batjocorirea lor întotdeauna, pe lîngă că ei au fost cei împușcați și chinuiți, ci și acum la pertractare au avut să îndure atâtea neplăceri și scârbe, cât minune!

Toată manevra era așa pusă la cale, ca gornicii să ese la iveală ca martiri maghiari tiranizați de bieții păstori scărișoreni!

Președintele tribunalului, uitînd că înaintea legii toți sînt deopotrivă, se rîstia către bieții Moți cu titluri, ca „om nimica“, „om tykelosz“, „duty drac“, numai de aceea, pentru-că nu spuneau precum ar fi fost în contra adevărului și în paguba lor.

Apărătorul *Dr. Frâncu* în o vorbire de 1 oră, a dovedit contrazicerile care sînt între fasiunile (dările la protocol a) gornicilor, și cere ca să nu se joare gornicii! Tribunalul însé cu toate acestea i-a jurat numai pe gornici și prin aceasta a fost ca hotărîta soarta Românilor împușcați și chinuiți de către gornici.

Acusatorul cere măsurarea pedepsei celei mai grele iertată în lege, adică până la 5 ani temniță grea. Apărătorul *Dr. Frâncu* ține aci o temeinică vorbire de apărare, de 1½ oră și aseamănă toată cauza aceasta cu povestea lui Esop, unde lupul învinește pe miel că i-a turburat apa! Dînsul a fost întrerupt des de acuzatorul public, ear' gornicii crășniau din dinți la adevărurile ce erau siliți să le audă din partea apărării. Cere la urmă ca toți acușatii să fie declarați nevinovați!

După o pertractare de cinci zile, în 11 Noemvrie s'a publicat sentința prin care 26 Moți au fost judecați pentru împotrîvire în contra autorității, la 1 an temniță grea, ear' 14 au fost lăsați nepedepsiți.

S'a făcut recurs contra osândeii.

„Moara din Vale“, întâia și cea mai desvoltată, este de cuprins istoric. Povestește întemplările alor două mari familii nobile românești din cel mai românesc comitat, a fostului *Zarand*, în vremea rîsmiriții din 1848. Sînt multe și frumoase lucruri descrise aci, dar' mai ales inimile june cu ale lor sbuciumări și patimi sînt ridicate deasupra.

„Nicu Ciobănelul“ e o frumoasă istorioară scoasă din viața dela țară, și anume din cea a ciobanilor.

Celelalte, cari de cari mai drăguțe și dulci, sînt scoase din viața păturii sociale mai sus pusă, din familiile mai înalte, — descrise însé frumos și la înțeles și pentru cetitorii din popor.

Vrednice sînt de a le avè fiecare Român bun pe masă, și îndeosebi noi Ardelenii putem fi mândrii de această carte, eșită aici la noi, și din peana unui scriitor dela noi.

Să nu întîrzie drept aceea nimenea a și-o cumpăra, și a se desfăta în cetirea ei...
tm.

Tînguirea țeranului.

Și eată-l că eară vine
Executorul la mine,
Nu știu, Doamne, ce să fac,
Ca de dînsul să mai scap!..
Vine-acum a patra-oră
Și-a trecut „poate“ și „doară“...
Acum tot ce va afla
Va lua și va căra:
Straiu și sdrențe de pe pot,
Grăul ce l-am căpătat,
Bob cu bob dela vecini
Pe lucru de săptămîni...
Rămân copilașii mei
Goleși ca vai de ei
Că de mila lor să piei...
Greu e traiul, Doamne, greu,
Și vai, mult mă muncesc eu:
De Luni până Sămbăta
Tot în brazdă mi-i vedea
La străini lucrînd-lucrînd
Obosit și suspinînd!..
Cînd Dumineca sosește

Executorul pornește
Și ce-am strîns o săptămîină
Cade tot în a lui mîna...
Nu mă 'ntrebă au ori ba
Copilașii ce-'mi mîna,
Nici că eată iarna vine,
Și casa cade pe mine!..
Prăpădită-i soarta mea,
Că ori-cît eu voi luca
Înainte nu pot da!..
Stau adese și gîndesc
Ce să fac? mă prăpădesc...
Că moșia mea întreagă
E o colibioară slabă,
Dară darea s'a urcat
Ca pe-o casă de 'mpărat!..
Am ajuns de, nu știu cum,
De-'s în casă, de-'s pe drum,
Un gînd vecinic mă munceste
Și mereu în mine crește
Zi de zi și tot mai tare:
Rîsbunare! rîsbunare!..

George Țîntaru.

Cunoștințe

despre

drepturile și datorințele cetățenești.

— Dreptul singuraticului. —

În numărul nostru 42 am arătat alcătuirea întreagă a țerii și cum este ea ridicată pe temelii mare, pe popor, ca pe un fundament neîncungiat de lipsă. Am arătat că poporul earăși e alcătuit din oameni *singuratici*. Acestia se numesc: *indivizi* (singuratici, care nu-i mai poți și pe ei împărți.) Despre drepturile ce leau acești *indivizi* (singuratici) voim să vorbim astăzi.

Omul, dacă nu-l socotim ca făcând parte din familie, din comună sau din ori-ce altă societate, ci stând *singur* și numai ca *făptură omenească*, se numește *persoană* sau *individ*. Aceasta persoană sau individ deja prin aceea că s'a născut, va să zică *este*, viețuește, are o mulțime de drepturi așa zicând înăscute, care se numesc *drepturi naturale* (firești.) Atari drepturi sunt: dreptul de a *viețui*, de a se *susține*, de a se *desvolta* amărșurat legilor firei etc. Drepturile aceste firești, ca date de cel mai mare Domn al lumii, sunt ale *singuraticului*, pe care a le răpi dela el n'are drept nimeni. Ba, ca omul să și le poată apăra, Dumnezeu l'a înzestrat cu anumite *instincte* (bolduri, îndemnuri) care îl împing vrând nevrând spre apărarea drepturilor naturale.

Fără îndoială cel mai vedit drept natural al singuraticului este *dreptul de a viețui*. Și dacă cineva vrea să-mi răpească mie acest *drept*, lăuntru meu (instinctul) îmi șoptește fără să-mi fi spus alt cineva ori vre-o lege, că eu am dreptul să o împedec aceasta, chiar și prinuciderea aceluia, care a vrut să mă despoaie de el.

Eată cel dintâiu drept al omului, al singuraticului: *dreptul de a-și apăra viața!* Și îndată după *drept* urmează

legea, care nu este altceva decât o *poruncă*, care îmi spune că: *nu este iertat să mă ating de viața altui om, a altui singuratic, căci el are drept la viața lui*. De aici urmează că *legea* este pusă pentru *apărarea dreptului*. Astfel stând lucrul este luminos că pentru drepturile *naturale* ale singuraticului, sunt puse *legile firei* pe care ale schimbă nu-i stă în put-re nimerui.

Omul însă, pe cum am văzut în nrii trecuți, nu este numai *individ* sau *persoană*, care să stee *singur* și să nu aibă legături cu nimeni, ci în același vreme trăește în mijlocul *semenilor* sei, cu care are anumite legături, trăind cu ei în *societate* (tovărășie).

Cea mai mică dintre aceste *societăți* precum am arătat, este *familia*. Și ea stă din *singuratici*, care se numesc *membrii* familiei și care se împart în *soți*, *părinți* și *copii*. Acești singuratici își au drepturile lor și încă mai multe drepturi. Mai întâiu au toți deopotrivă *drepturi firești*, erezite din naștere, dela fire, apoi *părinții* mai au *drepturi* și asupra băieților lor în virtutea faptului că ei au dat *naștere* pruncilor că ei sunt *urzitorii* lor, ear' acestia formează o anumită *proprietate* pentru părinții lor; după aceea *bărbatul* mai are anumite drepturi și asupra *femeii* sale, pentru-că el este *munitorul*, *apărătorul* și *susținătorul* familiei, ear' *femea*, ca mai slabă dela fire, are lipsă de *spriginul* bărbatului seu, pentru care acesta în schimb are anumite drepturi asupra ei.

Vedem dară că ori-ce om oare *două drepturi de căpetenie*; unul *natural* sau *firesc*, altul *câștigat* în urma *legăturilor* ce le are în societate cu altă persoană, numit „*drept social*“. Și precum dreptul se împarte în *natural* și *social* așa se împarte și *legea*, în *lege naturală*, făcută de fire, și în *lege socială*, făcută de oameni. Cea dintâia pentru apărarea drepturilor înăscute omu-

și ajung acolo de să rămășesc, că, cel-ce va muri mai înainte, acela să reîntoarne din mormânt și să vestească pe cel rămas, despre cum va fi pe ceea lume. Dela rămășagul acesta trecuse vreme multă, când într'o Duminecă seara pe la cântatul cocoșilor, căpitanul, care se mutase departe de satul prietenului seu popă, se trezește cu o nălucă ca o ceață neagră înaintea sa. Spăriat căpitanul pune mâna pe revolver și nădușit întreabă că cine-i?

„Eu sunt, popa, prietenul tău, și am venit după învoeala avută să te vestesc, că dreptii și bunii și cei-ce pentru ale nației treburi sufer și mor, sunt podoaba vecinică a raiului; ear' bețivii și nișeii precum și vânzătorii de neam și mincinoșii sunt talpa iadului“, — zicând acestea nălucă a perit, după care căpitanul s'a culcat vesel, că măcar pe cealaltă lume, dreptate ne așteaptă!...

Sibiū, Noemvrie 1894.

Eugen T.

lui, ceea a doua pentru apărarea drepturilor ce le are omul în tovarășia altor oameni.

Dreptul și *legea* naturală sunt înscrise în *inima* și *simțul* fiecărui om, și pentru aceea e de prisos a ne mai ocupa cu ele; ear' despre dreptul și legea socială îndeosebi vom vorbi mai pe larg în numărul viitor. a.

Serisori de mulțumită

dlui

V. A. Urechia.

Una din cele mai călduroase și mai bogate în subscrieri scrisori de mulțumită s'a trimis d-lui V. A. Urechia, președintele Ligei din București, din partea femeilor române din Seliște și jur. Eată-o:

Ilustre domnule!

Mărginenele credincioase vechilor tradițiuni, ni-am ținut în totdeauna de sfânta datorință păstrarea cu scumpătate a obiceiurilor și datinelor străbune.

Între acestea numărăm cu mândrie portul și graiul românesc, aceste mărgăritare neprețuite ale iubitului nostru popor.

Străbătând vestea și la noi despre succesul ce l-ați obținut în zilele din urmă, ridicându-vă autorisată voce întru apărarea eroică a drepturilor noastre răpite:

Ne alăturăm și noi cu bucurie la surorile noastre celelalte și felicitându-te ilustre Român, îți urăm deplină sănătate, ca să poți duce la bun sfârșit lupta inaugurată cu atâta zel.

Seliște, 14/20 Octomvrie 1894.

Și a fost acoperită aceasta adresă, din Seliște cu 700 subscrieri de femei române; din *Aciliu* cu 120; din *Alămor* cu 150; din *Amnaș* cu 80; din *Armeni* cu 200; din *Cacova* cu 300; din *Galeș* cu 200; din *Gurariu* cu 500; din *Orlat* cu 200; din *Săcel* cu 80; din *Sibiul* cu 300; din *Tilișca* cu 200; din *Vale* cu 300; din *Mag* ca 200; — de tot cu aproape 5000 subscrieri de femei române! Brave femei. Să trăiască.

Avram Iancu.

Suma din numărul trecut:

2024 fl. 63 cr. și 223 lei, 50 bani. r.

Din Groși ni-se împărtășește prea frumoasa veste, că la 1 Oct. n. s'erbându-se acolo cununia dlui Dr. Ioan Kerezsi cu d-șoara Lucreția Câmpean, și fiind de față și Preastimata doamnă Paulina Lucaciu, soția dlui Dr. Vasilie Lucaciu, doamna Lucaciu a dat îndemnul, ca obiceiuitul joc al miresei să fie jucat cu acest privilegiu pentru „*Monumentul lui Iancu*“. Și s'a jucat mireasa, și fiecare jucător a dăruit ceva pentru mândrul scop, și s'au adunat numai decât suma ce ni-s'a trimis de . . . 20 fl.

Din Caransebeș a adunat dl Iosif Balan, dela următorii:

Porta orient: 5 fl., Un Român gr.-or. 1 fl., Un Român gr.-cat. 1 fl., De Valea

Un rămășag.

„Până ești sănătos grijește-ți sănătatea atât în tinerețe cât și în vîrsta bărbăției, pentru-că altcum bunul Dumnezeu nu te va împodobi cu florile bătrâneții și vei gândi, că raiul lui Adam nu pe pământ l'a alcătuit ziditorul lumii, ci te miri unde; drept aceea oamenii îmbuibăți ar face mai bine, dacă ar trăi întru toate după porunca lui Dumnezeu“ — zicea un popă către prietenul seu, căpitan în pensie.

„Așa-i“, zice căpitanul, „mai adaug însă, că sănătoși fiind, trebuie să și luptăm ca „dreptii“, care pe altarul națiunii române deodată au aprins 16 făclii, să nu mai lumineze bezna dușmanului neîmpăcat, ci să-i avem aproape de sinul nostru românesc“.

„Așa vom și face“, îi răspunse popa, și de aici încolo vorba să întinde cu vîrvă tot mai mare, pînă în cele din urmă ajung la ceea-ce va fi pe lumea cealaltă. Unul ține una, altul ține alta.

Stupului 1 fl., N. N. 1 fl., Ioan Mihaiu jun. 50 cr., De sub Strajuți 1 fl., Un econom 50 cr., Ioan Harambașa 50 cr., I. Olariu 1 fl., N. N. 50 cr., R. Drăgălina 2 fl., P. Ionescu 2 fl., Popasu 1 fl., E. Hodoș 2 fl., Iosif Bălan 2 fl.

Suma 22 fl.

*

Din Arăncag (com. Aradului) s'au adunat pe două liste. Anume pe cea purtată de *Vasilie Bacîșu* au dăruit:

Ioan Bacîșiu 10 cr., George Pușia 10 cr., Nicolae Delamara 10 cr., Pavel Bacîș 10 cr., George Damacuş 20 cr., Gligor Bulzan 10 cr., George Ciuciu 10 cr., Nicolae Bacîșiu 20 cr., Stefan Maghiu 10 cr., Medrea Murzia 10 cr., Medrea Paișan 10 cr., Nicolae Maghicu 20 cr., Nicolae Marcu 10 cr., Filimon Bitang 20 cr., Petru Moga 10 cr., Avram Moga 10 cr., Ignatiu Gligor 10 cr., Teodor Murza 10 cr., Onu Sopori 20 cr., Elavik Ferencz 10 cr., Medrea Brod 20 cr., Teodor Murza 10 cr., Ioan Miculițiu 10 cr., Gavriil Pușia 10 cr., Gerasin Sioptiu 10 cr., Teodor Ciuciu 10 cr., Medrea Bitang 10 cr., Gerasin Soptiu 15 cr., Vancu Miculitiu 10 cr., Floria Toma 10 cr., Teodor Marcu 10 cr., Pavel Delmarian 20 cr., Antoniu Delmarian 10 cr., George Pușia 10 cr., Petru Machicu 20 cr., Maxim Maghiceu 20 cr., Florea Sioptiu 10 cr., Blagu Marcu 10 cr., Vasilie Bacîș 30 cr., Manase Popescu 30 cr., Sofia Popescu 20 cr., Lucreția Crișan 20 cr.

Ear' pe cea purtată de *Iosif Brad*, au dat:

Savu Crișan 30 cr., Onu Pușia 10 cr., Florian Morar 20 cr., Pavel Bacîș 10 cr., Trif Bacîș 10 cr., Israel Herman 30 cr., Ioan Magici 30 cr., Milovan Moga 10 cr., Trif Delamarian 10 cr., Daniil Mărza 10 cr., Teodor Mișca 10 cr., Pavel Poișan 10 cr., Constantin Ciorogar 10 cr., George Bacîș 20 cr., Crăciun Morariu 10 cr., Nicolae Morariu 10 cr., George Miculițiu 10 cr., Trif Mărza 10 cr., Daniil Bacîș 30 cr., Blagu Paszk 10 cr., Jivan Pascu 10 cr., Bogdan Blagă 10 cr., Daniil Mărza 10 cr., Demian Bitang 10 cr., Pascu Moga 10 cr., Toma Crăciun 10 cr., Teodor Paișan 10 cr., Teodor Mărza 10 cr., George Bradu 10 cr., Aurel Mărza 10 cr., Demian Sopez 10 cr., Pavel Butariu 10 cr., Nicolae Soptiu 10 cr., Giția Soptiu 10 cr., Nicolae Magiciu 10 cr., Teodor Soptiu 10 cr., George Paloskai 10 cr., George Miculiț 10 cr., Pavel Bociș 10 cr., Ioan Pușia 10 cr., Constantin Dalmarian 10 cr., Petru Șirianu 10 cr., Pavel Dalmarian 10 cr., George Ciuciu 10 cr., George Ciuciu Marta 10 cr., Gligor Morariu 30 cr., Nicolae Bacîșiu 10 cr., Teodor Murza 20 cr., Zamfir Bacîșiu 10 cr., Dărămbărean Nică 10 cr., Avram Delmarin 10 cr., Ioan Covaci 10 cr., Florea Șopti 10 cr., Teodor Șopti 10 cr., Iosif Brad 15 cr.

Suma 11 fl. 20 cr.

*

Din Valeadieni a adunat dl *George Cătană*, învățător, dela următorii:

George Cătană 1 fl., Andreiu Meda 1 fl., Ioan Meda 50 cr., Pavel Ianu 10 cr., Ioan Trandafir 25 cr., Iconia Trandafir 25 cr., Ioan Petrica 10 cr., Miclău Jorz 10 cr., Dumitru Jorz 10 cr., N. N. 2 fl., Nicolae Cornean 2 fl., Ioan Ivane 10 cr., Ianăș Bugărin 10 cr., Max Steru 30 cr., Nicolae Marte 10 cr., Petru Buzan 5 cr., Const. Iovița 10 cr., Demetrie Petrica 10 cr., Ioan Toma 10 cr., Ilia Vița 10 cr., Mihut Mede 10 cr.

Suma 8 fl. 85 cr.

*

Din Blaj a adunat dl *Teodor Onișor*, dela următori:

Teodor Onișor 1 fl., Isidor Domșia 50 cr., Stefan Oltean 50 cr., Stefan Dragos 30 cr., Octav. Măcelariu 20 cr., Vasilie Berțam 25 cr., Costantin Ianza 30 cr., Basil Solomon 40 cr., Micul Gruia 20 cr., Micul Marginean 20 cr., Savu Hui 20 cr., Elena Hui 30 cr., Ioan Radu 20 cr., Ioan Câmpian 20 cr., Nicol. Dolnegru 30 cr., Deonisie Trifan 40 cr., Ioan Rusu 20 cr., Ana Rusu 10 cr., Iosif Holász 20 cr., Aurel Maniu 20 cr., Elena Iclozan sen. 10 cr., Iosif Ciriacu 10 cr., Aug. Coltor 20 cr., Trifan Aurel 50 cr.

Suma 7 fl. 5 cr.

*

Din Agârbicieu s'au adueat dela:

Niculae Dorea 10 cr., Ioan Triff 10 cr., Ioan Mihaiu 10 cr., Nicolae Trifogneriu 10 cr., Ioan Vintilă 10 cr., Dumitru Burză 20 cr., Ioan Lupp 10 cr., Nicolae Lazar 20 cr., Nic. Suci 20 cr., Alexandru Mara 20 cr., Elie Câmpian 40 cr., Gligor Boariu 10 cr., Iohan Barth 10 cr., Precup Boariu 10 cr., Constantin Dorea 10 cr., Teodor Bărză 10 cr., Nicolae Lupp 20 cr., Dumitru Lupp 10 cr., Dumitru Rotar 10 cr., Antoniu Boariu 6 cr., Ioan Muntean 20 cr., Nicolau Boariu 20 cr., Lazar Costantin 20 cr., Toma Muntean 20 cr., Ioan Muntean 10 cr., Antonie Mihaiu 20 cr., Dopp Stefan 10 cr., Kraus Johan 10 cr., Iacob Lunca 20 cr., George Albu 50 cr., Gligor Trif 15 cr., Făgețan Korion 10 cr., Nicolae Băcilă 10 cr., Finica Botezan 20 cr., Ioan Cărămidariu 40 cr.

Suma 5 fl. 71 cr.

Suma întrecăgă adunată până acum:

2099 fl. 54 cr. și 223 lei, 50 bani.

T. Liviu Albini, dătător de samă.

SCRISORI.

Dela ocele Uioarei.

Uioara, Noemvrie 1894.

Onorate dle redactor!

În ocele de sare din *Uioara*, de multă vreme se petrec lucruri neomenești și necinstite, ear' săvârșitorii lor sînt înșiși mai marii ocnelor. Ocnarii muncitori chinuți ca niște animale, ear' înșelăciunile și furturile erau fără sîrșit. Ne mai putendu-le suferi toate acestea, ocnarii au îndrăsnit a arăta la ministru pe mai marii ocneci, și au ajuns acolo că la urma urmelor tot ei sînt pedepsiți, și încă foarte tare! Anume cu toate-că bieții ocnari nu pot lucra dela 12 oare încolo, totuși sînt ținuți în ocnă între părății cei reci și umezi de sare, până la 5 oare după ameză. Afară de aceea cei-ce au arătat nedreptățile sînt parte degradați în slujbă, parte lipsiți de tot. De tot sînt lipsiți de slujbă acei 6 trimiși ai ocnarilor, cari au avut îndrăsnială a aduce dovezile pipăite dlui Weckerle despre pagubele ce au făcut mai marii ocneci atât ocnarilor cât și țerii. Soartea cea mai tristă o are însă unul din cei 6, *I. Banciu*, care din lipsă de avere, și acum dat afară dela ocnă, e silit aproape a merge la cerșit. Până acum e însă ajutat de ceilalți ocnari, și oameni din comunele vecine, cărora și pe această cale le aduce mulțumită. În toate rugările și pîrile făcute dlui ministru, ocnarii nu au cerut altceva decît ca dl ministru să caute că adevărate sînt plîngerile lor și apoi să le răspundă ori în o formă ori în alta.

Până acum de 15 luni nici un răspuns nu au căpătat. Ear' mai marii ocneci s'au

folosit de această tăcere și i-au pedepsit cumplit. Noi atragem băgarea de seamă a dlui ministru acum până nu e târziu, asupra faptelor ce le făcură mai marii ocneci, căci „focul arde sub cenușe“, cum a zis o foaie din Cluj. Ear' pe oamenii cu inimă ti rugăm a ajuta pe acei nenorociți și mai ales pe cel lipsit de toate! Ear' ocnarilor le zicem: răbdare! căci dreptatea tot are să învingă cât de târziu. Să va căuta de treaba dlui ministru. Nu vor mai minți multă vreme mai marii ocneci.

Alegere de notar.

Băsești (Sălagiu), 12 Noemvrie 1894.

Domnule Redactor!

În 17 Octomvrie a. c. a fost, precum s'a fost scris și în prețuita D-Voastre foaie, alegerea de notar pentru cercul *Băseștilor*. La acest post a fost ales cu aclamațiune bravul notar cercual din Unguraș *Octavian Pap*. Membrii comunali din tustrele comunele: *Băsești, Gămășești și Seliște* s'au purtat foarte brav și vrednic de toată laudă la această alegere. Laudă lor, și conducătorii lor. Durere însă, că nou alesul notar *Octavian Pap* nu se știe de ce, spre mahnirea tuturor a abzis de acest post, și așa pe 10 Decemvrie st. n. a. c. s'a scris de nou concurs pentru acest post. Până în 4 Decemvrie doritorii de a ajunge la acest post își pot subșterne suplicile protopretorului din *Cehul-Sălagiului*.

Membrilor comunali din cerc! La alegerea trecută ați fost puși la grea probă. Cu beutură, făgăduințe și bani au umblat să vă cumpere votul ce-l aveți! Fiind însă oameni bravi, nu vi l-ați dat. I-ați văzut pe străini cum țin toți una și cum au alergat ei toți din toate părțile întru ajutorul celor din cerc, până și din comunele cele mai îndepărtate în ziua alegerii? La alegerea ce vine poate să fiți puși și la mai grea probă, dar' nu des-nădăduiți! Grijiți și vă dați votul celui mai harnic și căruia vrea binele poporului!

Ați văzut jidovimea, cum în rëndul trecut a voit cu tot prețul, să vă cumpere pe seama candidatului lor? Puteți lua pildă dela ei! Să ținem și noi așa unii cu alții, și bine de noi va fi!

Sentinelă.

Români bravi.

Tirimia-mare, Noemvrie 1894.

Stimate dle redactor!

Este lucru netăgăduit, că școalele noastre populare sînt amenințate din partea statului, dar' mai cu seamă acele școale unde sînt și școale de stat în comună. O astfel de școală amenințată este și școala noastră din *Tirimia-mare*, unde este și o școală de stat făcută pe seama câtorva familii ungurești și jidovești. Noi însă trebuie să ne bucurăm că dintre Români nostri afară de vre-o doi-trei rătăciți, toți încungiușă școala ungurească, și nădăduim că și acei trei inși își vor veni în ori cât de curînd.

Vrednicia în această privință este a domnului preot *Alexandru Mator*, pe care întru adevăr îl putem numi un „apostol al românismului“, căci mult se întrepune și îndeamnă poporul, ca să-și dea băieții numai la școala românească, și nu la cea străină! Onoare și cinste lui, și tuturor celor-ce ca dînsul fac și propoveduesc!

Mai nou.

Pe când se încheiem foaia, aflăm că Curia regească din Pesta în ședința sa dela 13 Noemvrie n. a respins și recursul din urmă înaintat de domnii George Moldovan și T. Liviu Albini contra judecării din urmă a „Foi Poporului”, în care dl Moldovan a fost osândit la 8 luni închisoare de stat, ear' dl T. L. Albini la 2 luni temniță ordinară. Și astfel și această osândă se întărește.

Ear' despre ședința Curiei din 3/15 Noemvrie mai aflăm, că tot atunci a desbătut Curia și asupra recursului domnului Septimiu Albini, osândit la doi ani și jumătate prinsoare de stat pentru Memorand, și — a respins și acest recurs!

CRONICĂ.

Un cioban brav Român! Ciboanul George Cârțan din Opra-Cârțișoara, venind mai zilele acestea în redacția noastră ne-a dat în scris următoarea întâmplare: „Venind în săptămâna trecută dela Cârțișoara spre Sibiu, am intrat în casa cojocarului George Caplan, unde erau mai mulți oameni adunați, și un gendarm. Cum eram cu traista la mine ca un drumar, am scos din întâmplare din ea niște tipărituri ce le aveam, și anume: „Noul testament”, „Cântarea lui Gruia lui Novac” și „Apelul către Poporul Român!” Deși gendarmul nu avea aci nimic cu mine, și nu 'i-se cădea să se mestece în treburile mele, el a venit la mine, a luat în mână tipăriturile numite și atâta s'a îndrăgît de ele, că a aflat de cuviință să 'mi-le iee și să nu 'mi-le mai dee înapoi, deși 'i-am spus să nu 'mi-le iee, că eu le-am căpătat din Pesta dela nește tineri universitari când veniam dela Vaț. Să-i fie de bine gendarmului, dar' cu aceea că mi-a luat acele hârtii scumpe mie, să nu creadă ca 'mi-a și pus pînteni la călcăie.” Același brav cioban a fost în săptămâna asta și la Seghedin spre a vedea și pe iubiții nostri de acolo. A vorbit cu dl Rațiu și dl Coroian. 'I-a aflat sănătoși și 'i-au vorbit ca bravi eroi naționali.

Croitor român. În Sibiu s'a așezat nu demult, un nou croitor român, dl Zaharie Voilean, (strada Măcelarilor, casele „Albinei”), care se roagă să fie spriginit, făgăduind lucru bun și cu preț cât se poate mai ieftin.

Prigoniri cu grămada. Din Făgăraș se scrie „Tribunei” că în ziua de 31 Octomvrie a. c. întreg corpul învățătoresc împreună cu președintele eforiei școlare dela școala reuniunii grănițerești din Vaidarecea au fost citați la judecătoria cercuală din Făgăraș pîrșiți fiind că ar fi ațîțat poporul, când cu petrecerea ce s'a arangiat la școală în Februarie a. c. urmând după aceea o perchisiție (cercețare) la școală, cu care privilegiu s'au confiscat niște manuale și niște manuscrise. Ascultarea citațiilor a durat peste 2 oare; după care trei dintre acușați au fost aflați nevinovați, eară învățătorul dirigent pedepsit.

Femei evlavioase. Din Ohaba ni-se scrie, că simțul național între Români nostri de acolo e foarte viu. O dovadă frumoasă despre aceasta ni-se împărtășește în faptul,

că vre-o 8 femei de acolo, deși foarte înaintate în vîrstă, peste 70 de ani, în ziua de 14/26 Septemvrie și 14/26 Octomvrie și în 16/28 Octomvrie au ajuns așa numitul „Ajunul Maicii Domnului” pentru iubiții nostri întemnițați, ca Dumnezeu să le dea tărie și să-i scape sănătoși și în pace din grelele prinsori. Aceste evlavioase femei sînt: Veronica Coddău, Todoră Mureșan, Marie Părvu, Florea Dușă, Ana Dragomir, Ana Călin, Maria Cristea, Asinefta Broșcătan.

Prin înțelepciune la bine. În 23 Octomvrie a. c. s'a săvîrșit sfințirea bisericii din comuna Dubova (episcopia Caransebeșului) prin dl protopresbiter Mihail Popovicu. Dubova este o comună de abia câteva sute de suflete. Locuitorii ei se ocupă mai mult cu facerea varului, a doagelor și a lemnelor de foc, deoarece-ce după pușintelul pământ nu s'ar pute sustine.

Pe timpul desființării graniței, biserica avea o sumă de 2100 fl., care bani s'au făcut din vinderea lemnelor din izlazul comunal. La desființare dându-se banii episcopiei, episcopia nu știa, că ce să facă cu banii și unde să-i păstreze. Au mers la Orșova la un negustor rugându-l să primească banii spre păstrare, dându-i pentru păstrare 8 m. □ de lemne, dar' acela nu a voit. Atunci răposatul preot Gruia Pinte, care pe timpul acela administra parochia auzind de înființarea institutului „Albina” a îndemnat comuna să pună banii acolo, ceea-ce făcându-se, comuna bisericească astăzi e acționară la „Albina” și trage 15% la sută pe an și are și o biserică, care n'are păreche în frumsețe în tract. Vrednicia, că acțiunile nu s'au vîndut la zidirea bisericii e a dlui protopop Mihail Popovicu. Zice „F. Dieces.”

Gendarm turbat. Se vestește din Cenade, că în săptămâna aceasta, Luni seara, un om tîner, căsătorit numai de 2 ani, din familie bună, ducându-se cu soția lui către casă, cam pe la mijlocul comunei s'a întălnit cu un gendarm. Omul fiind cam vesel, gendarmul îi porunci să se ducă acasă. Omul 'i-ar fi răspuns, că nu-'i poruncește, și 'i-ar fi ocărit, la ce gendarmul numai decât 'i-a dat o lovitură cu patul puștii, așa încât a căzut jos. Bietul om s'a sculat de jos furios și 'i-a luat pușca gendarmului. Atunci acesta a scos sabia și 'i-a tăiat pe unde a ajuns. Luându-'și apoi pușca, gendarmul 'i-a înfipt baioneta în pantece, omorîndu-'l în fața femeii lui. Cadavrul nenorocitului a stat o zi și o noapte în drum păzit de 4 gendarmi, nefiindu-'i nimărui iertat a merge la el, nici a trece cu piciorul sau cu carul pe acolo. Nici chiar părinții lui nu au fost lăsați să-l vadă. Marți spre seară a nimerit comisia dela Cluj și Blaj de 'l-a tăiat, ear' judele a cercetat, și Mercuri 'l-au înmormîntat la 3 oare. Ce urmări va avea gendarmul nu se știe, destul atîta, că el e pe picior liber, ear' pe 2 inși care au voit a apăra pe mort, 'i-a prins și 'i-a dus în arest la Blaj.

Limba ungurească în școala din Secușig. Din Secușig (comitatul Timiș) ni-se scrie, că învățătorul D. Mărgineanțu dela școala română de acolo, din puterea sa a introdus ca limbă de propunere pe lîngă limba românească și pe cea ungurească, deși școala e confesională română! Lucru hotărît că aci și limba de propunere are să fie numai cea română! Noi atragem luarea aminte a autorităților școlare celor chemate, asupra acestei fapte primejdioase, făcute fie din nepricepere, fie

din slugărnicie, fie din răutate, ori fie din ori-ce altă pricină! Nu e a se îngădui așa ceva nici unui învățător. Și mai departe întrebăm pe dl D. Mărgineanțu, de ce a înlăturat de pe fruntea școlii cuvîntul „română”, lăsând numai „școala greco-orientală” de unde până bine de curînd era „Școala greco-română”? A fost pentru d-sa supărător acel cuvînt? De ce, mai departe, cu inspectorul școlar corespundează în limba ungurească și-i dă rapoarte ungurești, când nu e dator a o face? De ce nu ține la dreptul limbii sale și a școlii sale, ci o mai lovește și dînsul ca Român? Trist de tot!

Din Băsești ni-se scrie, că în casele domnului George Pop de Băsești, s'a deschis zilele acestea o frumoasă prăvălie românească de către domnul Emanuil Munsat, cuprinzînd cea mai bună marfă de tot felul, pentru inteligență și pentru popor! Români din Băsești și giur, sînt rugați a cerceta această negustorie, a sprigini pe acest Român, și nu mai mult pe străinii răuvoitori lor!

Dare de seamă. În anul trecut 1893 în urma unui apel trimis prin onorata redacțiune a „Foi Poporului” am colectat pe seama reparării bisericii gr.-cat. din Noul-săseșc o sumuliță de 1 fl. 55 cr. Vîzînd că cel chemat nici până astăzi nu-'și face darea de seamă, îmi iau voe a publica eu numele celor-ce au binevoit a contribui și anume: Adeodat Coruțiu 50 cr., d-na Laura Horga 20 cr., Vincențiu Cărbunariu 20 cr., Ioan Cărbunej. 20 cr., Ioan Cobzașiu 25 cr., și subscrisul 20 cr., laolaltă 1 fl. 55 cr. Alexandru Jarda, învățător.

POSTA REDACȚIEI.

D-Sale Cusman Dimitrievici în Baranioș. Pe acel tîner e tocmai așa de ușor a-'l afla, ca pe un ac într'o clae de pac. Dacă nu știe primăria D-Voastră unde e, care ar trebui să știe avînd el treburi cu miliția, și dacă nici rudele lui nu știu, apoi noi cu atît mai puțin! El e, se vede, fugar, și ca atare tace ca piticul! Pentru a căpăta pasaport pentru străinătate: du-te la notar și-'i spune unde vrei să mergi, și că să-'ți cîștige pasaportul, sau și mai bine mergi de-adreptul la solgăbiru. Călindarul 'ți-s'a trimis.

Dlui Dionisiu Leuștivaliu în Turdaș. Foaie musicală românească este „Musa Română” în Blaj (Balázsfalva). Adresează-te redacției, și-'ți va recomanda dînsa și manualul dorit.

D-Sale „Călătorul” în Bruznic. Noi plăta pentru-ce publicăm în foaie până la fața a 7 și a 8, nu luăm dela nimenea și nu am primi nici dela D-Voastră. Dar' scrisoarea ce ni-ați trimis-o n'o putem publica nici pe plată nici fără plată. Ce ne spuneți despre acel preot sînt lucruri cari trebuiesc adeverate cu documente oficioase, altfel nu putem scrie despre nimeni ce ne spuneți c'a făcut dînsul. Ear' când veți pute adevăra cele spuse despre el, și mai ales cele de sub punct 3, 4 și 5 a scrisorii, atunci nu la noi, ci de-adreptul la Consistorul D-Voastre sau chiar episcopului trebuie să Vă adresați, și alungarea lui din post va urma nesmintit. Astfel de oameni nu se pun la foaie. Sînt cu totul ne-vrednici. Vă sfătuim dară să pășiți contra lui pe calea sa, și negreșit are să fie dat în lături.

D-Sale Nic. Fleșeriu. Vei primi răspuns în oare-care număr viitor al „Economului”.

D-Sale George Ungurean în Mărgău. „Versul întemnițaților” l'am trimis la Vaț. De publicat nu se putea. Povestea o vom publica îndată-ce ne va îngădui locul.

D-Sale Lazar Țundre, plugar. Ni-ai scris, și am lua bucuros în foaie știrile trimise și nedreptatea ce 'ți-s'a făcut cu darea, dar' nu știm de unde ești, că nu ni-ai scris, nici pe cuvertă n'am putut ceti de unde a venit scrisoarea!

Proprietar și editor: T. Liviu Albini.
Pentru redacție, în lipsa dlui Ioan Russu Șirianu
răspunzător: George Moldovan.

ECONOMUL

redactat de D. COMȘA.

Puterea capilară și urmările ei.

Lucrul câmpului este isprăvit aproape pretutindenea și economii nostri au răgaz deajuns. Am crezut deci că nu strică să-î lămurim cu acest privilegiu asupra unor lucruri care, deși se țin mai mult de școală, bine este să le cunoască fiecare. Precum mai nainte așa și acum ne vom da silință a vorbi cât mai la înțeles.

Trecând la adică, eată ce avem de spus.

Într'o țeve (țavă) largă de sticlă, care s'a cufundat nu de tot într'un vas cu apă, aceasta nu se ridică mai sus decum este în vas. Dacă afundăm însă o țeve foarte îngustă, numită în știință „țeve capilară“ (dela cuvântul latinesc capillus = fir de păr), atunci vom vedea apa urcându-se în țeve mai sus decum stă în vas. Ea se urcă cu atât mai sus cu cât țevile vor fi mai înguste, fiindcă părții atât de apropiate se ajută împrumutat și înfruesc cu puteri unite asupra apei, trăgându-o astfel în sus. Vinul, laptele, oleiul și alte materii curgătoare se urcă și ele în țevile capilare, fie acestea oable sau ori-cât de strîmbe, cotate și c. l.

Puterea, în virtutea căreia apa și celelalte materii curgătoare se urcă în țevile capilare, se numește „putere capilară“ sau „capilaritate“.

În viața practică întâlnim numeroase pilde despre urmările puterii capilare. Așa d. p. golurile cuprinse în feștila unei luminări sau lampe înfățișează un fel de țevi capilare, prin care seul topit (prin căldură) sau oleiul se urcă înspre flacăra. Apa se urcă prin ziduri în sus, dacă fundamentul este umed. Buretele (sponghia) de șters se umezește cu desvîrșire, cufundat fiind în apă pe jumătate și chiar numai cu un capăt al seu. Descărcând pe pământul ud o grămadă de nêsip uscat, țărîțe de lemn sau cenușe, grămada continuă a se jilăvi până deasupra. Dacă cufundăm în cerneală (negreală) marginea unui petec de hârtie sugătoare, întreg petecul se umple de cerneală. Apa ce se pune în tipsiile de sub oalele cu flori se urcă și răsbate pământul până deasupra.

Noi aplicăm destule-ori puterea capilară eac'asa ca din întemplantare. Ne ștergem sudorile prin apăsare cu o cărpă (năframă) și svântăm petele de cerneală cu hârtie sugătoare. Hainele (vestmintele) pătate cu ceară sau cu grăsimi se pot curăți punând deasupra hârtie sugătoare, care se freacă apoi cu un fer încălzit bine: căldura topește materiile amintite, ear' hârtia le absoarbe (sbea).

În fața atâtor pilde, ori-cine va putea răspunde la aceste întrebări: Cum de poate deala (podinile) umedă a odăilor (chiliilor) se uscă mult mai în grabă, presărată fiind

cu nêsip uscat sau țărîțe (făină) de lemn? Pentru-ce se umflă funiile în umezeală? Pentru-ce la ferbere se umflă cucuruzul (mălaiul), mazărea, linte și poamele uscate așa de tare? Cum de stâncile se despică prin baterea de icuri (pene) de lemn, udate cu apă? Pentru-ce plesnesc bombele (obuzele gănuose de tun), umplute fiind cu mazăre și turnând apoi multă apă?

Asemenea feștilor, buretelui de șters și c. l., pământul absoarbe și păstrează îndelungat apa de ploaie și zăpadă (neauă) cum și aburii ce plutesc în aer. Prisosul apei ce pământul nu e în stare a reține în golurile sale se străcură în afunzime, de unde apa (umezeala) se urcă cu încetul, în virtutea puterii capilare, spre a exaburi în aer.

Prin scormonirea cu uneltele agricole, particulele pământului mai deasupra se îndepărtează, golurile deci (țevile) se lărgesc, puterea capilară scade și astfel se întârzie uscarea mai departe a păturilor mai din jos. Țărîna pufăioasă dela suprafața servește ca adăpost merit a păstra umezeala întrupată pământului. Drept-aceea, scormonind pământul cu sapa sau alte unelte în vreme de secetă, în loc să se uște mai în grabă, după-cum mulți economi cred, el continuă a rămâne răven și chiar jilav tocmai în afunzime, locașul celor mai multe rădăcini. Este deci înțeleptesc lucru a săpa plantele pe când amenință a se veșteji din cauza uscăciunii.

Apăsând pământul cu tăvala (tăvalicul, sulul) sau alteceva, lucru firesc, particulele se apropie deolaltă, puterea capilară sporește și astfel umezeala se ridică în pătura deasupra. Este deci vrednică de urmat pilda economilor și grădinarilor, care obicinuesc a apăsa sămințele de curând îngropate cu tăvala sau altă unealtă. Urmarea firească e, că sămințele vin în nemijlocită atingere cu țărîna și apa din afunzime se urcă în pripă, grăbind încolțirea și creșterea mai departe.

Trebuința apăsării e simțită mai ales dacă pământul este uscat și nu e nădejde de ploaie.

Șoarecii și stîrpirea lor.

Între cei mai neîmpăcați vrășmași ai economilor se numără șoarecii și îndeosebi șoarecii de câmp. După-cum se știe, ei se sporesc une-ori din seamă afară și dau năvală asupra holdelor, ierburilor, pomilor, viței de viie și altor plante, găurind pământul cruciș și curmeziș și cășunând pagube adese foarte însemnate.

Șoarecii de câmp se împerechiază mai întâiu prin Faur. Femeiușă poartă 18 zile și fată de obicei 5 pui. Alăptarea ține 10—12 zile. În curs de 2 luni, puii sînt desvoltați. Femeiușă fată de 2—3 ori pe an. O singură păreche poate da naștere la peste 200 șoareci

din Faur și până în Septemvrie. Ajunge deci o singură familie pentru a nimici un juger de recoltă, adese și mai mult. Când apucă de se înmulțesc peste măsură, duc lipsă de hrană și sînt, la rîndul lor, năpădiți de boale lipicioase. Eată pentru-ce nu se ivesc șoareci foarte mulți în doi ani după olaltă. Nici-odată ei nu pribegesc în depărtări mari, ci mor pe câmp sau în apropiere de locul fătării.

Boala lipicioasă, care-î omoară, se datorește unor ființe mititele, numite în știință „baccili“. Profesorul Loeffler, care a studiat această boală mai deaproape, a isbutit anii trecuți a face o descoperire din cele mai folositoare. Încredințându-se că, atinși fiind de o boală atât de lipicioasă datorită baccililor, șoarecii altcum sănătoși se prăpădesc prin venirea în atingere cu cei molipsiți, el a sporit baccilii pe cale măiestrită. Destul că a produs o materie, care e bogată în baccili și care se aplică la stîrpirea șoarecilor de câmp. Purcederea e lesnicioasă și anume materia de altoit se pune în apă sărată, în care se înmoaie bucăți de pâne, cari se împrăștie pe câmpul molipsit de șoareci.

După cererea guvernului din Grecia profesorul Loeffler a mers anii trecuți în Tesalia, provincie expusă când și când la sumetenie de șoareci, și a cărmuit însuși lucrările de apărare. În timp destul de scurt, șoarecii s'au prăpădit, cruțându-se astfel săminături, ierburi și c. l. în preț de milioane.

În fața acestei isbânzi aievea strălucite, s'au aflat întreprinzători, cari produc astăzi mari cătățimi din materia amintită și o pun în vînzare pe seama ori-și-cui. Deajuns este îmbolnăvirea câtorva șoareci cu pâne bacciloasă spre a se molipsi toți cei dimpregiur, mai cu seamă știut fiind, că șoarecii vii mănâncă pe cei morți.

Făgăduind a reveni cu alt privilegiu, ne mărginim astă-dată a vesti pe economii nostri, că materia de altoit se află de vînzare la *A. Lukesch, Prag, Kleinseite, Radetzkyplatz.*

Troaca purceilor.

Cât ce zăresc mîncarea, purceii cum și porcii mai mari, care petrec împreună, se reped năvalnic asupra trocii obștești. Unul fiecare cearcă să apuce mai nainte, îmbulzind pe ceialalți, sărind une-ori în troacă și înghițind nutrețul în pripă, spre a nu-î lua alții pe dinainte. Este de sine înțeles, că nutrețul îndopat astfel pe furis și în mare grabă, n'are cum se mistui în regulă nici nu poate înfruri cum trebuie. O altă scădere păgubitoare e, că adese se îmbalgă în troacă și o murdăresc de repețite-ori.

Spre a întimpina aceste scăderi și altele de felul lor, ajunge să înzestrăm troaca cu un fel de gratie (scară), alcătuită din un drug și câteva cuie (țerușe) bătute sau înfipite de-acurmezișul. Drugul

să se vină tocmai la mijloc, peste cufundătura trocii. Potrivite sunt mai ales gratiile, care se pot lua și pune earăși, d. p. cu privilegiul curățirii. Dacă troaca însași se poate desprinde cu grația înțepenită cu tot, spre a o deșerta, cu atât mai bine. De unde nu, fundul trocii se va înzestra cu o gaură mai largă, în care se înțepenește un dop potrivit.

Urmând astfel, curățirea poate fi săvârșită cu înlesnire și purceii, chiar și cei mai slăbuți, sunt în stare a mânca fiecare dechilin. Și fiindcă despărțimintele cam strimte nu îngăduie năvălirea în lăuntru, troaca rămâne scutită de murdărie.

Întrebuințarea cartofilor degerați.

Nu arare-ori se întâmplă de cartofii (crumpenele, picioicile, baraboi) degeră. A folosi asemenea cartofi ca material la facerea spirtului nu este totdeauna cu putință, fie că nu se află în apropiere o fabrică de spirt, fie din alte cauze. Atunci ne putem ajuta așa, că ferbem cartofii degerați și-i păstrăm într-o groapă anume făcută spre acest scop. Pe fundul groapei se aștern mai întâiu paie uscate, apoi se pun cartofi ferți de curând și se calcă bărbătește, împedcând astfel intrarea aerului cu deservire. Laturile groapei se câptușesc și ele cu un strat de paie; mai bune sunt firește scândurile. Groapa se umple cu vîrf, formând un fel de mormânt, care se îmblojește cu paie și apoi cu o pătură groasă de pământ. Dacă aerul n'are pe unde străbate de loc, atunci cartofii astfel așezați se pot păstra în stare bună cu anii. Curând după-ce s'au fost astupat în groapă, ei se înăcresc, dar' vitele și îndeosebi rîmătorii îi mîncă bucuros, ca-și-cînd ar fi proaspeți.

Așternut pentru găini.

Țeranii nostri, cu puține abateri, lasă găinile peste iarnă în grija sorții, îngăduindu-le a se furișa cel mult, sub ori pe coteș sau alt adăpost de lemn, unde adese sgriburesc ca vai de ele. În adevăr, rare-ori întâlnești la noi săteni, cari ar fi întocmind pe seama găinilor locașuri călduroase, largi și ținute în curățenie. Înzestrate de altcum cu așternut potrivit, găinile pot fi iernate destul de bine în cutare șopron (șopru, șop), sub coperișul coteșului ori alte întocmiri de scânduri sau de nuiele. Este însă neapărat să prevenim gerul prin un așternut gros, care se va reînoui când și când.

Mai presus de ori-care material este lăna de lemn și îndeosebi lăna din lemn de brad, care ar trebui așternută în grosime de o schioapă. Această lăna și așa ieftină ține foarte cald, este înfănată, molică și se deosebește prin aceea, că absoarbe (sbea) umezeala în pripă, rămânând astfel mai uscată decât paie. Ea putrezește cu anevoie și dă naștere la un

gunoiu aievea prețios. Rășina cuprinsă în lăna amintită alungă gângăniile stricăcioase.

Stîrpirea mucegaiului din pivniță.

Mucegaiul și duhoarea neplăcută, de cari se molipsește pivnițele mult-puțin umedoase, se poate stîrpi prin „gaz de acid chlorhidric“ (muriatic).

Producerea acestui gaz fiind simplă și ieftină o poate îndeplini ori-și-cine astfel:

Se închid mai întâiu ferestrele și ușa și se astupă butoaiile și celelalte vase aflătoare în pivniță, apoi se pune în mijlocul acesteia o tipsie sau oală de lut, cuprinzînd 1—2 chilog. (după mărimea pivniței) sare de bucătărie, peste care se toarnă $\frac{1}{2}$ —1 litră de „vitriol“ (acid sulfuric). Nemijlocit după turnarea vitriolului eșim afară și închidem ușa bine, nu cumva să ne înădușim.

În timp de 2 oare, gazul ce se înalță din tipsie nimicește mucegaiul cu deservire, când apoi se deschid ferestrele și ușa spre a eși gazul. În ziua următoare se dă cu o mătură pe pereți și pe jos.

Acest mijloc se va aplica chiar și când avem de-a face cu odăi (chilii) sau locuințe întregi, cari ar fi stat mult timp închise și au un miros de mucegai și umezeală.

Astuparea vinului în sticle.

Pe seama vinului de păstrat în sticle se vor cumpăra dopuri (dupușe, astupușe) noue, care se spală mai întâiu în apă și după aceea se adapă în spirt curat. O astupare aievea țapenă nu se poate face decât avînd o mașină și așa destul de ieftină.

Dopurile ar trebui îndesate cu deservire în gîtul sticlelor; partea, care ar fi rămînînd afară, se cioantă cu un tăiș ager. După-ce s'au svîntat îndeplin, gîturile se afundă în „parafină“ ferbinte și se îmblojesc cu „staniol“. Urmând astfel, rîsbaterea aerului este cu neputință. Ceara de sigilat (pecetluit) are scăderea, că uneori formează crepături și murdărește vinul când cu scoaterea dopurilor.

Despre cum și unde ar trebui păstrate sticlele cu vin, am vorbit în „Economul“ nr. 42 din a. c.

Mijloace de-a întîrzia odrăslirea pomilor timpurii.

Se întâmplă nu arare-ori, că pomii timpurii și îndeosebi caișii (caișinii, zarzării, maranzii, modulanii, apricoșii), persecii, prunii și cireșii timpurii înfloresc și produc odrasle până a nu fi încetat bruma și frigul.

Un mijloc foarte sigur și ieftin este să amînăm odrăslirea pe mai târziu, eată cum: După-ce pământul a înghețat bine, așternem sub pomi frunziș, compost, tărnomeată, paie, buruieni, tufe de fasole

și c. l., cari să impedece rîsbaterea razelor solare. Câtă vreme pământul dintre rădăcini rămîne înghețat, pomii nu odrălesc, ci stau oare-cum amorțiți. Un alt mijloc este să stringem în giurul pomilor mari grămezi de zăpadă (neauă) care, acoperită fiind cu frunziș, paie sau altceva, se topește cu anevoie și astfel pământul continuă a rămîne rece până într'un târziu.

Oprirea sîngelui din rane mari.

Se presară pe rană prav (pulbere) de cărbuni de lemn, se aplică „vată“ (humbac) și apoi se leagă rana, sau

Se pune făină de grâu amestecată bine cu sare și se leagă, sau

Se aplică un strat mai gros de urez (orez) pisat mărunt și apoi se leagă.

Cel mai bun mijloc este fără îndoială cufundarea părții rănite în apă aproape ferbinte sau îmblojirea în cărpe muiate în apă ferbinte.

Cercarea ouălor.

Ținute spre lumină, ouăle proaspete apar limpezi și străvezii în partea gălbinișului, ear' cele vechi înspre vîrf, pe lîngă că aflăm în ele puncte întunecoase, care se măresc treptat. Ouăle stricate sînt turburi și une-ori pătate cu cenușiu. Dacă ouăle rămîn în nemișcare timp îndelungat, gălbinișul se coboară și se alipește de coaje.

Curățirea pîrcanelor și altor scule.

Scaunele, dulapurile (scrinurile, armarele), pîrcanele și alte scule de lemn se curăță de murdărie (excremente) de muște așa, că se freacă cu o bucată de flanelă muiată în 1 parte „amoniac“ disolvat (topit) în 2 părți de apă. Poleiala însași nu se strică cătuși mai puțin.

Premerirea unsoarei rîncede.

După-ce unsoarea (unsura, grăsimia de porc) rîncezită s'a amestecat cu puțin vitriol (acid sulfuric) și tot atîta apă, se ferbe într'un vas de lut (pământ) vre-o 15 minute, apoi se ia dela foc și se adaoge o mică porție de cretă pisată mărunt, care și ea se amestecă bărbătește. Pe cînd unsoarea se sleește, creta se așează pe fundul vasului.

Spelatul ciorapilor întunecați.

Ciorapii negri, cafenii sau altcum întunecați își perd fața și se înălbesc adese grabnic, spelați fiind ca de obicei. Pentru de-a împedeca spălăcirea atât de neplăcută, ei ar trebui ferți și apoi spelați în apă, în care s'au pus frunze proaspete de iederă. În sfîrșit se clătesc cu apă sărată și se uscă.

Raportul general

al

comitetului reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului, pe anul 1894.

(Urmare.)

Comitetul D-Voastre n'a lipsit a îndrepta la timpul seu, tovărășiile ca să ceară ajutoare dela comisiunea economică comitatensă din suma de 500 fl., votată cu scop de a ajutama tovărășiile la cumpărarea de mașini, apoi am îndemnat mereu pe fruntașii din deosebite comune să înființeze tovărășii sau reuniuni locale agronomice (pentru cultivarea pământului).

Cu vie mulțumită am luat știre despre laudabila pornire a unor bărbați harnici de a înființa, între marginile statutelor, puse de noi lor la îndemână, o reuniune română de agricultură în comitatul Alba-inferioare cu reședința în Blaj, și de înființarea unei tovărășii agricole în comuna *Șoimus* (comitatul Bistrița-Năsăud).

În darea noastră de seamă trecută am fost atins, că în. minister ni-a pus în vedere, că dorind să dea o mai mare însemnătate cultivării raționale (mai după știință) a galițelor, ne va dărui cu 2 familii *galițe de prăsilă*. Prin scrisoarea ministerială cu data de 10 Maiu 1893 Nr. 25577 sîntem înștiințați, că în loc de 2 ni-se trimit 4 familii galițe de soiul *Plimout-Rocks*, pe cari luându-le noi în primire, le-am împărțit între membri de ai reuniunii noastre cu îndatorirea, ca din prăsilă să ne pună fiecare nouă la îndemână câte o familie, care se va împărți la timpul seu între alți membri.

Cu privire la folosirea ajutorului de 50 fl. «pentru întocmirea unui grajd de model (drept muștră) pentru ținerea de tauri comunali», votat pro 1893, până la încheierea acestui an, n'am ajuns la sfîrșitul dorit.

În treaba înființării unei *pepiniere pentru vița americană* în comuna Apoldul-romănesc, neputînd ajunge la învoeală cu privire la locul, pe care ar fi să se samene vița, vom încerca în viitor a duce în deplinire planul nostru. De astă-dată ne-am mărginit pe lîngă a împărți între membrii noștri cu locuința în Apold, 9 soiuri de viță americană, câte 25 bucăți din fiecare, primiți dela economia de instrucțiune a comitatului Sibiului.

Comisiunea economică comitatensă în primăvara anului 1893 ni-a pus la îndemână 30 chlg. sîmîntă de *cucuruz polonez*, despre care s'a adeverit prin încercări, că chiar și între foarte puțin prielnice împregiurări climatice și în pământ mai sărăcăcios, dă un rod mai bun, și în urma coacerii mai timpurie, e de bun folos în ținuturi muntoase. Încercările făcute de unii membri ai reuniunii, cărora s'a dat din acel cucuruz, n'au dus la

isbănzile dorite, poate pentru timpul nepriincios. Rода lui a stat înderătul cucuruzului obișnuit, ear' încercările făcute la fînațele de munte nu au reușit, așa că cucuruzul n'a ajuns nici măcar la rodire.

În treaba înființării *organului (foii) reuniunii noastre*, pentru care s'a votat un ajutor de 150 fl., și despre cari făcusem pomenire în darea noastră de seamă din anul trecut, că am invitat „Reuniunea de agricultură din Caransebeș” cu scop de-a se întovărăși cu noi la scoaterea foii, apoi ne-am adresat către Înaltul minister pentru un ajutor anual de 500 fl.: după-ce adunarea generală a reuniunii din Caransebeș, zisese că va da 40 fl. ajutor la an, dacă va apărea foia, ear' Înaltul minister nu ni-a învrednicit de nici un fel de răspuns la cererea noastră pentru ajutorarea anuală de 500 fl., după-ce în sfîrșit, organul «*Economul*» (adaus la „*Foia Poporului*”) redactat de dl prof. *D. Comșa*, membrul comitetului nostru, a înlocuit cu prisosință organul plănit, comitetul D.-Voastre n'a mai întreprins nimic.

Comuna politică *Racovița*, prin măsuri luate de comitat, obligată a-și cumpăra un țaur de rasa „*Pinzgau*”, s'a adresat cu rugarea să-i dăm un împrumut de 200 fl. spre scopul zis. Comitetul a făcut destul cererii și i-a dat împrumutul de 200 fl. cu 6% la an, pe lîngă obligămîntul de a se plăti în un an, în 2 rate de 6 luni.

La recercarea dlui *Alexandru de Vranj*, proprietar mare în Austria și în România, care a scris o carte mare cu titlul «*Agricultura*», pe seama agricultorilor români, comitetul a trimis la adresa d-sale o listă cuprinzînd 250 agricultori din toate comitatele locuite de Români, cărora dl de Vranj va dărui câte un exemplar al însemnatei sale lucrări.

Pe temeul recercării presidiului comisiunii economice comitatense am propus pentru a fi numiți din partea guvernului țerii la locurile ajunse vacante în postul de *raportori economici permanenți* pe dnii: *Petru Draghici*, prim-pretor în Mercurea, *Ioan de Preda*, avocat aici *Liviu de Lemény*, prim-pretor în Seliște și *D. Banciu*, apotecar în Seliște.

Publicațiunile sosite dela Înaltul minister și anume cea despre stîrpirea rocoinei (mătasei, riei) din luțernă și trifoiu; despre armăsarii aflători în hergheliile și stațiunile de mînzit ale statului; despre cautelele de luat pentru stîrpirea gîrgărițelor din cereale; despre folosirea extractului leșiei de tutun la stîrpirea insectelor stricacioase; despre oprirea pe timp nehotărit a de nutreț în afară; despre nimicirea morbului de vite numit „*Antrax*”, despre vînzarea prin licitațiune a cailor din hergheliile de stat din Budapesta în toamna anului 1893, despre reducerile pe căile ferate acordate de stat

la transportarea galițelor etc., am ținut să le aducem la cunoștința membrilor noștri în întreagă întinderea lor, în traducere românească.

În toamna anului 1893 am fost în-cunoștiințați prin dl comite-suprem al comitatului Sibiului, că Înaltul minister r. u. de agricultură, cu scop de-a se introduce pe întreg teritoriul comitatului *rasa de vite «Pinzgau»*, și de a da mîna de ajutor cultivătorilor de vite pentru a ajunge la aceasta, este aplicat a anticipa din visteria statului o sumă mai însemnată de bani, cu cari să se cumpere la fața locului în Salzburg, tauri, vaci, juninci etc., cari apoi să se vîndă prin reuniune între membrii reuniunii, cari vor fi obligați a solvi prețul în 3 ani și în 3 rate. Reuniunea la rîndul seu este deasemenea obligată a solvi în cassa statului prețul vitelor în 3 ani și în 3 rate. Crezînd noi că facem un mare serviciu populațiunii române prin această cumpărare priincioasă, am scris o declarațiune a Înaltului minister, prin care am primit răspunderea că: 1) vitele de prăsilă se vor lua fără de pedeci în primire; 2) vitele de prăsilă se vor împărți astfel, ca materialul cîștigat cu jertfe și muncă, să se folosească cât mai bine și numai pentru prăsilă pe teritoriul acestui comitat; 3) pentru încassarea dela cumpărători a prețului primim responsabilitate materială, și că pentru partea ce cade pe noi din vite vom răspunde toate speșele în 3 rate deopotrivă, astfel ca I-a rată să se plătească cel mai tîrziu până la 1 Septembrie 1894; a II-a până la 1 Septembrie 1895 și a III-a până la 1 Maiu 1896. Bani se vor plăti regulat și fără scădere pentru ministerul r. u. de agricultură și anume în urma înștiințării acestuia la cel mai aproape perceptorat de dare: drept ce: 4) declarațiunea de sus, după luarea în primire a materialului de prăsilă, se va da în schimb pentru o obligațiune în toată forma, în cari se vor staveri ratele de plătire și învoelile de sus.

(Va urma.)

Scutirea albinelor de șoareci.

Dacă pot intra în coșnițe peste iarnă, când albinele petrec în amertire, șoarecii rod fagurii și cășunează neliniște și pagubă, adese foarte mare. Spre a le preveni ajunge să strîmtoăm urdinișurile așa, ca să nu aibă pe unde se furișa.

Mijloc de a păstra rácii vii.

Spre a păstra rácii vii, mai multe zile, purcedem astfel: Punem rácii vii într'o corfă sau într'o lădiță găurită, fi presărăm cu tîrîță de grâu și-i acoperim cu urzici, lăsându-i să stea în pivniță sau aiurea la răcoare.

Știri economice.

Plante simțitoare. Plantele, ca și oamenii, sunt liniștite sau întărite. Ceea-ce le întărită pare a fi hrana rea, lumina sau întunerecul. Când răsare soarele, multe plante își închid florile, ca și când lumina le-ar îndârji. Altele dimpotrivă își închid florile când apune soarele, se culcă prin urmare ca să se deștepte odată cu răsăritul soarelui. Astfel sunt: trifoiul, acațul (sălcămul), mimosa și c. l. Unele plante mai liniștite înăbușesc foarte mult lumina, ca d. p. stinjinul (lat. Iris germanica), care își deschide florile îndată-ce o pui lângă o lampă sau luminare aprinsă. Acest fel de plante sunt atât de simțitoare, încât își închid florile chiar și când e întunecime de soare.

Învățații au aflat, că plantele, care trăesc într'un pământ lipsit de fer, sunt foarte simțitoare și îndată-ce le atingi își închid florile, apoi încep să vestezească și pier. Stropite fiind cu apă bogată în rugină de fer, ele redobândesc fața lor verde și sănătoasă. Este de altcum adevărit, că plantele simțitoare, când trăesc în pământ slab, își închid florile la cea mai mică suflare de vânt sau la cea mai mică atingere a vre-unei gănganii (insecte); sădite fiind în pământ mănos, ele își închid florile mai rar. Tocmai ca oamenii. Un om puternic și bine hrănit suferă vânturi, ploii și ger, fără să se îmbolnăvească, pe când oamenii slăbuți adese se potignesc.

Starea agricolă în țeara noastră.

După dările de seamă intrate la ministerul unghuresc de agricultură, starea agricolă era la 1 Noembrie n. astfel:

În cele din urmă 14 zile, timpul a fost statornic și priincios agriculturii. Așa fiind, sēmēnatul s'a putut isprăvi, afară de comitatele Timiș, Torontal și unele comitate ardelenesti, unde s'a ivit sumetenie de șoareci, care au nevoit pe economi să intrerupă sau să renoească sēmēnatul.

Holdele sunt, cu puține abateri, frumoase și propășesc treptat. Pe alocurea năpădesc buruienile. În comitatul Hunedoarei holdele pătimesc de șoareci, de larvele gândacilor de Maiu și alți vermi stricăcioși. Maramureșul a îndurat mari pagube din cauza înecărilor.

Rapița e parte mijlocie parte slăbuță, așa că în multe ținuturi va îmbrânci peste iarnă. Fēnațele și pășunile au dat și dau nutreț mulțisor, a cărui lipsă nu este simțită decât unde și unde. Adăpostirea viței de viie propășește, ear' scoaterea napilor de nutreț este pe sfirșite.

Adunarea generală a „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiuului“, ținută la 1/13 Noembrie în sala comitatului, a fost bine cercetată. Adunarea a ales pe *primul president și întemeietorul reuniunii* dl *Eugen Brote*, de membru onorar al ei. Comitetul ales pe 6 ani este compus din domnii: *Demetriu Comșa*, prof. seminarial, president; *Iosif Popp*, proprietar în Sibiu, vicepresident; membri în comitet: *Dr. Aurel Brote*, directorul băncii „Transilvania“; *T. L. Albini*, cand. de avocat; *Dr. Petru Șpan*, profesor sem.; *George Bobeș*, paroch toți din Sibiu; *Ioan Chirca*, viconotar în Săliște; *George Dordea*, proprietar în Bungard; *Mihail Stănilă*, proprietar în Vale și *Ioan Popescu*, proprietar în Sibiel. În ședința noului comitet, ținută după încheierea adunării generale, comitetul constituindu-se a ales de secretar al reuniunii pe dl *Victor Tordășianu*, oficial con-

sistorial; de cassar pe dl *Petru Ciora*, oficial la cassa consistorială; de controlor pe dl *Emil Verzariu*, funcționar de bancă și de custode pe dl *Tit L. Albini*.

Nu scurtați coada cailor. Un oficer dela călăreți, trecând pe lângă comuna Hellonin, în Franța, vèzù o tăbliță, pe care erau scrise cuvintele ciudate: „*Aici pot să pască cai*“. Prețuri mici:

Cai cu coada scurtă 38 cr. pe zi.

„ „ „ lungă 50 „ „ „

Mirat de această deosebire în prețuri, oficerul întrebă pe stăpânul fēnațului, un bătrân țeran:

„De ce pentru caii cu coada scurtă se plătește mai puțin decât pentru cei cu coada lungă?“

„Hei, domnule! Mă mir că nu înțelegi un lucru așa de simplu. Un cal fără coadă, spre a gonii muștele, care se așează pe el, se slujește de botul seu, și în acest timp, el nu mănâncă, pe când un cal cu coada lungă dimpotrivă gonește muștele cu coada și în acest timp el paște mai departe. Eată deosebirea“.

Losuri italiene „Crucea-roșie“.

La tragerea din 2 Noembrie cāl. n. a. c. au câștigat și anume: 100.000 lire (= lei) seria 7280 nr. 42, 2000 lire seria 9739 nr. 26, câte 1000 lire seria 6324 nr. 29 și 6799 nr. 31, câte 50 lire s. 3252 nr. 32, s. 3802 nr. 29, s. 4645 nr. 2, s. 7825 nr. 31, s. 9002 nr. 4, s. 11.710 nr. 44 și s. 11.800 nr. 49.

Următoarele serii au câștigat câte 30 lei și anume: 1363, 1369, 4234, 7035, 7664, 7894, 8163, 8983, 9405, 9682, 9893 și 11.344. Tragerea următoare la 1 Faur n. 1895.

Chichlibar nou. Cel mai răspândit este chichlibarul baltic din șesul Germaniei de mează-noapte. Mult mai prețios este „romanitul“ din România (Buzău). Din Australia s'a adus „ambritul“. În timpul mai nou s'a descoperit în Birma, Asia, băi de chichlibar, cuprinzând „birmat“, din care se pregătesc în Mandalay, capitala țării amintite, cercei, mărgelile, capete de ciubuce, țigarete și scule fel și fel. Coloarea (fața) birmitului este cafenie deschisă, roșetică și une-ori aurie, bățând în vènet.

„Pachete urgente“. Ministrul unghuresc de comerț a introdus, cu începere din 1 Noembrie cāl. n., expedarea (trimiterea) cu posta de epistole a „*pachetelor urgente*“ (grabnice). Pentru pachetele astfel semnate este îndatorat trimițătorul a solvi, afară de taxa îndatinată, o taxă osebită de 60 cr. și 30 cr. de pachet ca „taxă de expres“. Aceste „pachete urgente“ pot cuprinde lucruri de orice soi, însă nu este îngăduit să aibă o lungime mai mare de 1 metru sau lățime de peste 1/2 metru, nici să fie mai grele de 10 chilogramme.

Cel mai bătrân pom. După ziarul englezesc „Land“, cel mai bătrân pom din lume este uriașul „Po“ din orașul sfânt Amzapura în Birma (Asia). Se zice, că ar fi fost sădit la anul 288 înainte de nașterea lui Christos și că prin urmare ar fi acum de 2181 de ani. Această vîrstă s'a adevărit prin documente neîndoioase.

Oprirea banilor de 20 și 4 cr. După-cum am arătat la timpul seu, cu sfirșitul lunii lui Decembrie cāl. n. a. c., piesele

(bucățile) de câte 20 și 4 cr. vor eși din întrebuințare. Țeranii noștri ar face deci bine să îngrijască din vreme ca să se mântue de acest soi de bani; altcum vor îndura pagubă.

Aplicarea legii despre agricultură și poliția de câmp. Ministrul unghuresc de agricultură a trimis diregătoriilor comitatense știrea, că începând din 1 Noembrie cāl. n. a. c., legea amintită este a se pune în aplicare.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 225. Vè rog să-mi recomandați un mijloc bun, fie și scump, pentru stîrpirea șoarecilor de câmp, care amenință a nimici holdele de aici cu totul.

I. Nandru.

Răspuns. Un mijloc a avea sigur este „baccilul șorecesc“ descoperit de profesorul Löffler. Se află de vènzare la *M. Lukesch* în Praga, Kleinseite, Chotekgasse. O sticlută cu 1 fl. 50 cr. ajunge pentru 2 jugere. Broșura ce se trimite de geaba spune apriat felul întrebuințării.

Întrebarea 226. Sînt om de 31 ani. Am două fetițe și aș voi a le asigura de așa, ca la vîrsta de 18 ani, când să se mărite, să capete fiecare câte 500 fl. O fetiță e de 9 ani, una de 6. Vè rog a-mi răspunde în prețuita „*Foia Poporului*“ cum aș pute să le asigur și cât aș avè de plătit pentru fiecare.

Genadie Barbu.

Răspuns. Sînt două chipurile în care îți poți asigura fetițele pentru scopul dat. Un fel e acela, ca D-Ta să te obligi a da băncii de asigurare plățile ce îți-le va cere an de an, până când fetele vor fi de 18 ani, — și în chipul acesta ai avè să plătești pentru copila cea de 6 ani, pe fiecare an vre-o 35 fl., ear' pentru cea de 9 ani, vre-o 45 fl. la an. Al doilea fel e acela, că le asiguri cu învoeala, că de cumva D-Tale îți-s'ar întempla să mori, de aci încolo să nu se mai plătească nimic pentru copile și totuși să-și capete la vîrsta dată suma de 500 fl., dar' atunci se vine să dai pe an pentru cea mai mică vre-o 40 fl., ear' pentru cea mai mare 55 fl.

Întrebarea 227. Vè rog să-mi răspundeți în mult iubita noastră foaie la următoarea întrebare:

Am peste 200 trandafiri altoiți, soiuri alese. Cum ar fi mai bine, să-i îngrop peste iarnă ca să nu degere, în frunziș sau cu pământ? Anul trecut mi-au degerat soiurile cele mai nobile, mai ales „tea“, pe semne fiindcă-i îngropasem în pământ și nu în frunziș.

Află-se vre-o carte română asemenea celei germane Humpel, Die moderne Tepichgärtneri? Dacă da, cu ce preț?

I. Dragomir, econom.

Răspuns. În iarna trecută au perit mulți trandafiri aproape pretutindenea. Pământul, paiele și gunoiul au scăderea, că îngăduie umezelii intrare, în deosebire de frunze, care în curînd se alipesc și formează un coperemînt încheat. Asadar' frunziș, care se acopere apoi cu buruieni, tufe, paie și c. l. Deslușiri mai de aproape a fi în „*Iernarea trandafirilor*“ din „*Economul*“ nostru nr. 44 din anul trecut.

În limba română nu există carte specială asupra culturii florilor și cu atât mai puțin asupra covoarelor de flori.

În librăria „Institutului tipografic“ se află de vânzare **Călin-
darul Revistei „Lumea Ilus-
trată“** pentru anul 1895 cu prețul de
fl. —.65 cu trimiterea postal fl. —.70.

Betia

se vindecă prin Antibetin, întrebuintat
cu rezultat strălucit în o mulțime de ca-
suri Nenumărate mulțumite primite
dela cei vindecați se trimit franco la
cerere Fiind fără ori-ce gust, se poate
da pățimașului de betie și fără știrea lui.
1 dosă 2 fl. 20 cr., 1 dosă dublă pentru
morbil învechit, 4 fl. 40 cr. trimițându-se
suma din urmă și se trimite franco în
toate țările. Se capătă la farmacia „La
Vultur“, Lugoj, nr. 112, Bănat.
(2787) 3—8

Institut Tipografic T. L. Albini în Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Călin- darul Poporului

pe anul comun

1895.

Cuprinsul: Călin-
darul astronomic și bise-
ricesc, cu povețe economice pe fiecare lună. —
Cronologie pe anul 1895. — Genealogia dom-
nitorilor europeni. — Posta. — Corespondența
telegrafică. — Raportul între măsurile noue și
vechi. — Scara timbrelor. Autoritățile biseri-
cești române din Ungaria și Transilvania. —
Văduvele, de Delavrancea. — Moțul și
Domnul, de Ioan Vesa, învețător. — *Eco-
nomic*: Ceva despre stîrpirea omidelor; Sirop
de smeură și de cireșe. — *Poesii*: Cu flori
cu ramuri verzi, (Dedicație martirilor noștri)
de P. Dulfu; Lupta vieții, de G. Coșbuc. —
Partea hazlie: Oala cu lapte; Anecdote; Răs-
puns încurcat; Ghicitori. — Tîrgurile din
Ardeal, Ungaria, Bucovina și România. —
Inserate.

Numai 20 cr. exemplarul.
Cu trimiterea pe postă 23 cr.

INSTITUT TIPOGRAFIC în SIBIU.

A doua edițiune
din

ȚINEREA VITELOR

de

Eugen Brote,

president al „Reuniunii române de agricultură din
comitatul Sibiu“.

Prețul unui exemplar 12 cr. v. a.

Zacharie Voileanu

Schimbare de local.

Subscrisul îmi iau libertate a aduce la cunoștința onoratului p. t.
public, că cu 1 Noemvrie st. n. 'mi-am strămutat locuința din
strada Cisnădiei Nr. 8 în

strada Măcelarilor Nr. 20

(casele Institutului de credit și economii „Albina“).

Totodată aduc la cunoștința onoratului public, că efectuesc tot
felul de comande aparținătoare croitoriei, precum și reverenzi și
reparaturi în timp scurt, prompt și pe lungă prețuri con-
venabile.

Mă rog pentru binevoitorul sprigin al onoratului p. t. public

Sibiu, în Noemvrie 1894

Cu profundă stimă

Zacharie Voileanu,
măiestru croitor.

[2525] 3—4

Atelier de croitorie.

Casele institut. de credit și economii „Albina“.

Strada Măcelarilor Nr. 20.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: ARAD, casa proprie, str. principală nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000; Fond de rezervă fl. 70.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5%
interese fără privire la termenul de abzicere.

Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea casei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc
îndată la prezentarea libelului fără abzicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuesc momentan
după sosirea comandai.

Direcțiunea institutului.

[1418] 19—27

2 medalii de aur,
13 de argint,
9 diplome de
onoare.

Franz Joh. Kwizda.

Fluidul de restituțiune

al lui

[482] 35—45

KWIZDA

apă de spălat pentru cai. Prețul unei sticle
1 fl. 40 cr. v. a.

De 30 de ani întrebuintată în grajdurile curții și ale militarilor și
civililor, pentru întărire după strapațe mari, la scrintituri, înțepe-
nirea mușchilor etc., face caii să presteze mult la trainare.

Liferant al curții c. și r.
austro-ungare.

Liferant al curții reg.
române.

Să se observe bine
marca și să se
ceară exclusiv
fluidul de restitu-
țiune a lui
Kwizda.

Depositul principal:
Farmacia cercuală
Korneuburg l. Viena.

Se capătă în
toate farmaciile
și drogueriile
din
Austro-Ungaria

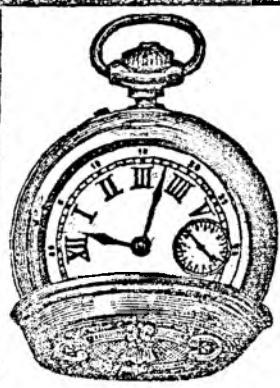

Bazarul vienez de coroane

Viena, V/I Rüdiger-gasse Nr. 1, Blumenhaus,

este una dintre cele mai solide și mai plăcute firme din monarhie, unde se pot comanda cei mai necesari articoli, toți cu 1 fl. Fiecare obiect are valoare îndoită, costă însă numai 1 fl.

1 florin sau 2 coroane fiecare bucată.

Oroloage de buzunar

regulate precis, recunoscută ca de cea mai excelentă calitate, cu mecanism-remontoir veritabil, neperitor, de argint, metal lustruit, precum și de argint probat de 13 loți, admirabil lucru, foarte frumos gravate, cu sticlă de cristal, cu aparat de secunde și arătătoare, toate se trag la mâner fără cheie și ajustate splendid cu toate inovațiile tehnice moderne de arta orologeriei, regulate precis foarte punctual, se capătă în 4 sorte.

Numai fl. 3.

- fl. 3. un orologiu remont. de buzunar, de nickel, dela Chicago cu arătător de secunde, cu werk precis regulat.
- fl. 3. Un orologiu remont. de nickel, fin de prima cal., construcț. cea mai excel. și mai punctuală cu minutar.
- fl. 5. Un orologiu remontoar de nickel cu capac dublu și werk regulat precis.
- fl. 6. Un orologiu remont. de buzunar, de aur amer., cu trei capace, fin aurit, abia se deosebește de aurul verit., gravat frumos și punctual regulat.
- fl. 7. Un orologiu remont. de buzunar, de argint veritabil, cu coperișe fin gravate, precis regulat.
- fl. 9. Un orologiu remont. de buzunar, de argint veritabil, cu capac dublu, fin gravat și precis regulat.
- fl. 12. Un orologiu de buzunar, anker remontoar de argint veritabil cu 15 rubine, merge precis.

Toale de cai
Numai fl. 1.65

3600 splendide așa numite

Toale de cai

se vor vade cât mai iute pe prețul jumătate, după ce furnisarea sistat. Aceste splendide toale de cai sunt 190 cm lungi și 130 late, prevăzute cu margini vârgate, groase ca o scândură, duroase ca un cojoc, și costă acum, cât fine proviziunea, bordure bogate pro bucată

- I-a cal. economie fl. 1.65.
- II-a cal. domnești fl. 2.50.
- III-a calit. birjă fl. 3.—

I florin sau 2 coroane bucată.

1 orologiu de bronce ce merge regulat, cu garanță 1 fl.	1 lanț de orologiu din aur artificial cu acățătoare 1 fl.	1 inel din aur-doucle cu petri 1 fl.	1 medalion din aur artificial, cu petri 1 fl.	1 brățar dela expoziția din Paris 1 fl.	1 medalion de inimă din argint veritabil, probat 1 fl.
Cușmă de iarnă din peluș de Persia, cu vată călduroasă. 1 fl.	1 pălărie bărbat. din păsle moale foarte țiuțoare 1 fl.	4 cravate bărbătești fiecare în altă formă și culoare, foarte fine 1 fl.	1 păreche mănuși călduroase pentru iarnă, din lână 1 fl.	1 jachetă de lână pentru dame și băbați 1 fl.	1 păreche pantaloni de lână (sistem Jäger) pentru domni 1 fl.
1 cămașe bărbătească, foarte fin gătită, albă ori colorată 1 fl.	1 păr. ismene bărb. din pânză de casă bine lucrate 1 fl.	6 păr. ciorapi bărb. într'o culoare ori cu vârgi frumoase 1 fl.	3 păreche ciorapi fem. într'o culoare sau cu vârgi frumoase 1 fl.	1 corsetă cuirasată, fason parisian, foarte durabilă 1 fl.	12 batiste, cu margini colorate, chivite 1 fl.
1 cămașe femeiască din șifon ori în cu broderii 1 fl.	1 corsetă de noapte din șifon cu broderie fină 1 fl.	1 păreche ismene fem. din șifon, cu broderie fină 1 fl.	1 sucnă călduroasă, cu brodure 1 fl.	3 șorturi de casă, mostre frumoase și moderne, veritabil de spălat. 1 fl.	1 șort de linter, calitate bună, caro, chivit, 1/4 de mare 1 fl.
1 jachetă de dame din creton francez lucrată 1 fl.	1 haină de iarnă gata pentru copii dela 1—3 ani 1 fl.	1 covor de pat din stofă de jute desin frumos 1 fl.	1 cearceafă de tot mare și gata 1 fl.	6 merindare de in, mari și tari 1 fl.	6 ștergare, calitate bună, caro, chivite 1 fl.
1 față de masă bună damast alb ori colorată 1 fl.	6 serviette pe deplin de mari, albe ori colorate 1 fl.	1 năframă de mătășă 1 cot de mare și în orice culoare 1 fl.	3 batiste de mătășă de Lyon, în mai multe colori 1 fl.	1 eventail cu zugrăvire artistică, foarte frumos 1 fl.	1 năframă mare călduroasă pentru dame, 1/4 de mare 1 fl.
1 pipă din spumă de mare artificială 1 fl.	1 spiț de țigară spumă de mare veritabilă cu chichlibar 1 fl.	1 pipă pentru burghezi, spumă de mare artificială cu verșea cu tot 1 fl.	1 aparat de foc, aprinde însuși cu înțeala fulgerului 1 fl.	1 portmonen tot din pele cu incheietoare 1 fl.	1 portmonen pentru bani și documente 1 fl.
1 lămpaș cu o lumină intensivă 1 fl.	1 satulă de cusut de mătășă cu scule de cusut 1 fl.	1 album pentru fotografii, foarte fin 1 fl.	1 briciag cu 4 tășuri, cu aparat pentru scoaterea dopurilor. 1 fl.	1 crucifix din metal topit, nu se poate sparge 1 fl.	1 oglindă de părete 3 cm. de mare, în cadru de nuc 1 fl.
6 linguri de supă din argint de Phönix veritabil 1 fl.	6 furculițe franc din argint de Phönix veritabil 1 fl.	3 cuțite de masă din argint de Phönix veritabil 1 fl.	12 lingurițe de cafea din argint de Phönix veritabil 1 fl.	1 lingură mare de supă din argint de Phönix veritabil 1 fl.	2 feșnice de salon argintărite fin, formă frumoasă 1 fl.
1 țiuțoare de zăhar splendid argintărită și fină 1 fl.	1 moară de cafea cea mai bună construcție, durabilă 1 fl.	6 tase de cafea calitate bună neperitoare 1 fl.	Împărățul și Împărăteasa, 2 frumoase figuri de decorațiune 1 fl.	3 broșuri de dame în mostre deosebite 1 fl.	1 briciu, tăiș englez veritabil, foarte ascuțit 1 fl.

Numai fl. 5.75 costă o bucată întreagă de 30 coți, de pânză de casă excelentă, trainică, solidă, de calitate lată

Numai fl. 6.25 costă o bucată întreagă de 30 coți de haine de pat din Sternberg, prima calitate, bună de spălat în toate colorile, foarte trainică.

Numai fl. 5.50 costă o bucată întreagă 30 coți, prima calitate oxford, în toate colorile, sau trainică, pentru cămași și rufe de casă

Numai fl. 5.50 costă o bucată întreagă 30 coți, calitate excelentă pentru cămași Schiffon, fină ca cea din in, foarte bună și trainică.

2 florini fiecare bucată.

1 păreche pantaloni de iarnă pentru băbați, făcut elegant în toată mărimea 2 fl.	1 jachetă pentru domni și dame în orice mărime. 2 fl.	6 metri de covoare, sortă bună, cu brodură colorată 2 fl.	1 covor pentru așternut, înaintea patului, frumos lucrat 2 fl.	1 perdea modernă pentru ferestri de jute sau dantele 2 aripi complete 2 fl.	1 tacâm de masă pentru 6 persoane, 1 pânzătură, 6 serviete fine 2 fl.	1 bucată pânză garn. 1/4 lată 7—8 metri lungă, deasă 2 fl.	3 bucăți cămași de oxford pentru lucrători foarte trainică lucrată 2 fl.	1 blusă de dame modernă din satin fin, mustra cea mai nouă 2 fl.
3 bucăți cămași de dame din schiffon fin și cu broderie 2 fl.	1 orologiu de părete cu deșteptător 2 fl.	1 lanț de argint, pentru domni sau dame 2 fl.	1 brățar de argint, veritabil cu apendice 2 fl.	1 oglindă cu ramă de aur 55 cm mare, frumoasă, format mare 2 fl.	O umbrelă de mătășă Austria, cu lemn durabil fin 2 fl.	1 giamentan cu lăcat cu îmbrăcăminte bună de pele 2 fl.	1 pipă de spumă veritabilă de mare cu virf argintat cu 2 fl.	1 serviciu din porcelan de cafea pentru 6 persoane, 15 bucăți, 2 fl.
1 pelerină de iarnă din lână 1/4 mare, groasă călduroasă 2 fl.	1 stampilă de cauciuc cu orice nume, dimpreună cu culoare 2 fl.	1 lanternă magică pompoasă cu figuri mari și cu instrucțiune 2 fl.	1 plapomă excelentă și bună, lucrată în culoare vânăță și roșie 2 fl.	1 cușmă fină pentru domni 2 fl.	1 muff pentru dame prima calitate 2 fl.	1 cămașe de flanel pentru domni în toate colorile, foarte călduroasă 2 fl.	1 batistă de Lyon veritabilă de mătășă, mare, în orice culoare 2 fl.	1 păreche de feșnice de salon Alpacea, fason mare, elegant 2 fl.

Pentru atențiune: Comande în scris se trimit în 24 oare, cu rambursă postală sau trimițându-se banii înainte, mărfurile, care nu convin se pot îndată schimba, sau banii se trimit înapoi prin firma:

Wiener Kronen-Bazar FEKETE in WIEN V., Rüdiger-gasse Nr. 113.

[2130] 6--10

Institut Tipografic T. Liviu Albini.

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.